

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Bakalářská práce

Nezaměstnanost v kontextu dosaženého vzdělání

Tomáš Tejkl

© 2024 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Průvazně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Tomáš Tejkl

Ekonomika a management

Název práce

Nezaměstnanost v kontextu dosaženého vzdělání

Název anglicky

Unemployment in the context of educational attainment

Cíle práce

Cílem práce je posoudit hodnoty vývoje nezaměstnanosti dle stupňů dosaženého vzdělání, vyhodnocení a interpretování rozdílů mezi jednotlivými kategoriemi za posledních 10 let. Dílčím cílem práce bude vyhodnotit vývoj diference nezaměstnanosti obyvatel s nejvyšším dosaženým vzděláním na ZŠ, SŠ a VŠ mezi jednotlivými státy EU. Práce se dále zaměří na vyhodnocení analýzy aktuální míry uplatnění absolventů VŠ na trhu práce a srovnání s minulými 10 lety.

Metodika

Praktická část práce vychází primárních a sekundárních dat. Primární data jsou získána z anonymního dotazníku, na jehož podkladu je zpracováno srovnání zaměstnanosti studentů VŠ a SŠ. Výsledky dotazníkového šetření jsou zpracovány pomocí statistik, na kterých je interpretován výsledek analýzy. Analýza je zpracována pomocí Pearsonova rozdělení (chi kvadrát). Teoretická část práce vychází ze získaných statistik o nezaměstnanosti z různých statistických serverů, článků a analytických výsledků. Sekundární data budou použita především z Českého statistického úřadu, v rámci kterých bude zkoumán vývoj a trend nezaměstnanosti.

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Klíčová slova

Nabídka, Nezaměstnanost, Práceschopnost, Produktivita, Studenti, Trh práce, Vzdělání

Doporučené zdroje informací

BUCHTOVÁ, Božena. *Nezaměstnanost : psychologický, ekonomický a sociální problém*. Praha: Grada, 2002. ISBN 80-247-9006-8.

MAREŠ, Petr. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1994. ISBN 80-901424-9-4.

PALÍŠKOVÁ, M. *Trh práce v Evropské unii*. Praha: C. H. Beck – CZ, 2014. ISBN 978-80-7400-270-0

POŠTA, V. – PAVELKA, T. *Strukturální míra nezaměstnanosti v ČR*. Praha: Management Press, 2015. ISBN 9788072612963

SIROVÁTKA, Tomáš; MAREŠ, Petr. *Trh práce, nezaměstnanost, sociální politika*. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, 2003. ISBN 80-210-3048-8.

Předběžný termín obhajoby

2022/23 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Kamila Veselá, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomických teorií

Elektronicky schváleno dne 29. 8. 2022

doc. PhDr. Ing. Lucie Severová, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 27. 10. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 10. 03. 2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci na téma Nezaměstnanost v kontextu dosaženého vzdělání jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucí bakalářské práce, s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne _____

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Ing. Kamile Veselé, Ph. D., za odborné vedení a čas strávený při konzultaci a jiných aktivitách spojených s touto bakalářskou prací.

Nezaměstnanost v kontextu dosaženého vzdělání

Abstrakt

Cílem práce je posoudit hodnoty nezaměstnanosti na stupních dosaženého vzdělání. Dílčími cíli práce jsou pak vyhodnocení a interpretování rozdílů mezi jednotlivými kategoriemi sledování za posledních 6 let. Číselné vyjádření diference nezaměstnanosti obyvatel s nejvyšším dosaženým vzděláním na ZŠ, SŠ a VŠ mezi jednotlivými státy EU. Analyzování aktuální míry uplatnění absolventů VŠ na trhu práce a srovnání s minulými 6 lety. Popsání rozvoje společenského vnímání vzdělání jako takového. Analyzování zaměstnanosti studentů na VŠ a porovnání získaných výsledků se stejnou analýzou studentů SŠ.

Klíčová slova: Nezaměstnanost, vzdělání, studenti, trh práce, analýza, statistika, dotazník

Unemployment in the context of educational attainment

Abstract

The aim of the work is to assess the values of unemployment at the level of education. The partial goals of the work are to evaluate and interpret the differences between the various categories of monitoring over the last 6 years. Numerical expression of the difference in unemployment of the population with the highest level of education at primary, secondary and tertiary education between individual EU countries. Analyzing the current level of employment of university graduates in the labor market and comparison with the last 6 years. Description of the development of social perception of education as such. Analyzing the employment of university students and comparing the results with the same analysis of high school students.

Keywords: Unemployment, education, students, job market, analysis, statistics, questionnaire

Obsah

1	Úvod.....	10
2	Cíl práce	11
3	Metodika	12
4	Teoretická část – nezaměstnanost	13
4.1	Frikční nezaměstnanost.....	14
4.2	Strukturální nezaměstnanost	15
4.3	Sezónní a cyklická nezaměstnanost	15
4.4	Skrytá nezaměstnanost.....	16
4.5	Neúplná zaměstnanost a nepravá nezaměstnanost.....	16
4.6	Plná zaměstnanost a přirozená nezaměstnanost.....	17
4.7	Nezaměstnanost mladých lidí v EU v číslech.....	17
4.8	Financování programů proti nezaměstnanosti mladých lidí	18
4.9	Absolventská nezaměstnanost podle oborů a fakult	18
4.10	Nezaměstnanost a sociálně patologické jevy	19
4.11	Aspekty nezaměstnanosti absolventů a podpora pro mladé.....	21
4.12	Úrovně klasifikace podle Evropského rámce kvalifikací	22
5	Praktická část – obecná míra nezaměstnanosti, ekonomická aktivita a neaktivita obyvatel 23	
5.1	Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	24
5.2	Pracovní síla – ekonomicky aktivní	24
5.3	Vývoj počtu nezaměstnaných v ČR.....	25
5.4	Míra zaměstnanosti	26
5.5	Procentuální nezaměstnanost vzdělávacích úrovní 0–2 ve vybraných zemích Evropské unie a EU celkově.....	27
5.6	Procentuální nezaměstnanost vzdělávacích úrovní 3–4 ve vybraných zemích Evropské unie a EU celkově.....	28

5.7	Procentuální nezaměstnanost vzdělávacích úrovní 5–8 ve vybraných zemích Evropské unie a EU celkově.....	29
5.8	Vývoj nezaměstnanosti obyvatel ČR dle daných kritérií.....	30
5.8.1	Porovnání nezaměstnanosti mužů v ČR dle dosaženého vzdělání	30
5.8.2	Porovnání nezaměstnanosti žen v ČR dle dosaženého vzdělání	32
5.9	Uplatnění absolventů VŠ na trhu práce	33
5.10	Ukázkové mzdové výpočty.....	34
5.10.1	Průměrný plat absolventa střední školy.....	35
5.10.2	Průměrný plat absolventa vysoké školy	35
5.10.3	Výsledek výzkumu ohledně platového rozdílu	35
5.11	Dotazníkové šetření	36
5.12	Dokázání závislostí mezi vybranými otázkami z dotazníkového šetření	41
	5.12.1 Dokazování závislosti mezi věkem respondenta a motivací k zaměstnání během studia	41
	5.12.2 Dokazování závislosti mezi velikostí místa bydliště a pracovním statutem	42
6	Zhodnocení dosažených výsledků	43
7	Závěr	44
8	Zdroje.....	45
8.1	Knižní publikace	45
8.2	Internetové zdroje	45
9	Seznam obrázků; Seznam tabulek; Seznam grafů; Seznam použitých zkratk...	47

1 Úvod

Nezaměstnanost není jednoduchý problém s jednoduchým řešením, je spíše složitým společenským problémem s mnohými důsledky. Ztráta zaměstnání je pro většinu lidí nepříjemnou událostí: znamená totiž pokles životní úrovně a ekonomickou nejistotu do budoucnosti. Znamená ztrátu vztahů a kontaktů. Pro některé je práce nejen zdrojem osobního důchodu, nýbrž i smysluplnou činností naplňující část jejich životního času. Vyřazení z pracovního procesu vnímají někteří i jako zpochybnění svých vlastních schopností uplatnit se ve složitých společenských vztazích, a být tak plnohodnotným členem společnosti.

V současné době je brána nezaměstnanost nejen jako vážný ekonomický problém, ale také jako problém psychologický a sociální. Nezaměstnanost nastává za situace, kdy se část ekonomicky aktivního obyvatelstva nezapojuje do pracovního procesu. Nezaměstnanost však neovlivňuje jen hospodářské výsledky daného státu, ale je také, jak už víme, zdrojem sociálních nebo psychologických problémů nezaměstnaných. Z tohoto důvodu je velmi důležité se po ztrátě zaměstnání opět co nejdříve vrátit do pracovního procesu.

Hlavním motivem k výběru tohoto tématu je často diskutované téma na sociálních sítích, a to, jestli je vůbec vzdělání na vysokých školách tak přínosné. Aktuálně po internetu koluje mnoho videomateriálu ohledně této kauzy. Je známo, že někteří podnikatelé, kteří po vystudování střední školy odstartovali své projekty a byli úspěšní, šíří svoji myšlenku, že studování na vysokých školách je ztráta času a peněz. Problém by nebyl u lidí, kteří ekonomice a jejímu fungování rozumí, ale problém nastává, když si takové video shlédne dospívající jedinec, jenž studuje na střední škole ba dokonce maturant. Ztratí motivaci se učit a vzdělávat a začne si myslet, že mu osud hodí příležitosti do klína. Motivem je tedy i předejít snižování vzdělanosti občanů České republiky.

2 Cíl práce

Hlavním cílem práce je vyhodnocení, zpracování a komparace hodnot ohledně nezaměstnanosti v kontextu dosaženého vzdělání nejen v České republice, ale i ve vybraných zemích Evropské unie. Cílem práce je také porovnání těchto analyzovaných hodnot mezi jednotlivými vybranými evropskými zeměmi a interpretování dosažených výsledků.

Dalším dílčím cílem práce je vyhodnocení analýzy aktuálního uplatnění absolventů vysokých škol na trhu práce a komparace tohoto uplatnění s minulými 10 lety.

Posledním dílčím cílem je dotazníkové šetření. Smyslem dotazníkového šetření zaměřeného na finanční situaci novodobých studentů je zjistit, jak velký zájem skutečně studenti o práci mají. Jakou mají motivaci do práce či jak jsou v jejich zaměstnáních spokojeni. Otázky jsou také směřovány na to, kolik peněz si jsou studenti schopni vydělat, a jak dlouho pro ně pracují.

3 Metodika

Tato práce se rozděluje do dvou částí – teoretické a praktické. V teoretické části jsou poskytnuty takové informace, aby byl i člověk, který tématu zdaleka nerozumí, schopen pochopit, o čem se v práci píše. Dochází zde k vyhodnocení odborných znalostí z oblasti nezaměstnanosti, konkrétně k členění zjištěných druhů nezaměstnanosti a jejich popisu. Dále pak dochází k rozdělení různých druhů vzdělávacích úrovní podle Evropského kvalifikačního rámce. K sběru informací ohledně nezaměstnanosti a Evropského kvalifikačního rámce byla použita vybraná literatura, novinové články a vybrané pasáže z internetových stránek. Všechny tyto zdroje jsou sepsány na konci práce.

V praktické části se však primárně práce zabývá vyhodnocením nezaměstnanosti v kontextu dosaženého vzdělání. K tomuto vyhodnocení byla zpracována sekundární data z internetových statistických serverů. Zpracováním těchto dat je myšleno vyfiltrování přebytečných informací, uspořádání dat do tabulek a následné zpracování do grafů. K těmto úkonům bohatě postačil program Microsoft Excel. V grafech je použita dekompozice časových řad. Na těchto časových řadách v délce 10 let byl sledován trendový vývoj či cyklická složka, která udává kolísání okolo trendu. Na základě zjištěných skutečností bylo grafické znázornění patřičně okomentováno.

V práci je zahrnuto jednoduché porovnání průměrných mezd absolventů ze středních škol a absolventů ze škol vysokých. Tento průzkum byl realizován za použití základních funkcí v Excelu a zjištěných průměrných platů. Na tomto podkladu byl zhotoven průzkum, jestli se studentům z dlouhodobého hlediska vyplácí studium na vysoké škole.

Dotazníkové šetření bylo sestaveno z 9 otázek, z čehož 3 otázky byly filtrační. Respondenti tohoto výzkumu byli studenti různého věku z různých škol Prahy a okolí. Věkové rozmezí studentů bylo nastaveno od 15 do 21+ let. Dotazník byl sestaven pomocí bezplatného internetového serveru Survio.cz. Zjištěné hodnoty byly přepracovány do grafického znázornění, díky němuž je výsledek šetření přehledně interpretován.

Mezi otázkami z dotazníkového šetření byly vybrány dvě dvojice, na kterých byla za použití analýzy kvalitativních znaků χ^2 test zjišťována vzájemná závislost. Nejprve byly sepsány hypotézy pro konkretizování zkoumané závislosti. Dále bylo skrze vzorec spočteno testové kritérium, které bylo následně porovnáno s kritickým oborem, jehož hodnota byla zjištěna v tabulkách. Poslední bod příkladu se věnuje slovní interpretaci výsledku.

4 Teoretická část – nezaměstnanost

Nezaměstnanost je jedním z klíčových ukazatelů, které jsou zkoumány v makroekonomii. Důležitý je zejména vztah nezaměstnanosti k ostatním ukazatelům (zejména inflaci, dále hospodářskému růstu atd.). Pro vymezení nezaměstnanosti je potřeba se seznámit se základními pojmy:

Zaměstnaní se dále člení na skupiny:

- zaměstnanci – jsou dle definice EU-LFS (European Union labour force survey) osoby ve věku 15 let a více, které jsou zaměstnanci (osoby pracující pro veřejného či soukromého zaměstnavatele). Tyto osoby dostávají odměnu za práci formou mezd, platů, plateb za úkolovou práci nebo náhrad v naturáliích, zahrnuti jsou také neodvedení příslušníci ozbrojených sil.
- osoby samostatně výdělečně činné – pracují ve svém podniku, hospodářství či odborné praxi.

Nezaměstnaní jsou osoby ve věku 15 let a více, které splňují současně následující tři podmínky:

- jsou bez práce, to znamená, že nejsou v placeném zaměstnání ani nejsou sebezaměstnané (takže v referenčním období neměly žádné zaměstnání a neodpracovaly ani jednu hodinu za mzdu či odměnu)
- hledají aktivně práci prostřednictvím úřadu práce nebo soukromé zprostředkovatelny práce či práci hledají jinou formou (poptávají se přímo ve firmách, hledají práci prostřednictvím příbuzných a známých, podávají si inzeráty, hledají na internetu, podnikají kroky k založení vlastní firmy či jakoukoliv jinou formou)
- jsou připraveny k nástupu do práce, a to okamžitě nebo nejpozději do 14 dnů pro výkon placeného zaměstnání či zaměstnání ve vlastním podniku.

Do skupiny nezaměstnaných jsou započítány i ty osoby, které práci nehledají, jelikož ji již našly, ale nástup do ní je odložen na pozdější dobu. (Cudziková, 2018)

Ekonomicky aktivní obyvatelstvo

Ekonomicky aktivní obyvatelstvo je skupina lidí v určitém věku, kteří jsou schopni a ochotni pracovat a podílet se na ekonomice země. Tato skupina zahrnuje osoby zaměstnané, nezaměstnané (aktivně hledající práci) a osoby samostatně výdělečně činné. Ekonomicky aktivní obyvatelstvo se často používá k výpočtu různých ekonomických ukazatelů, jako je míra zaměstnanosti, míra nezaměstnanosti a míra účasti na pracovní síle. (Mareš, 2003)

Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo

Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo se obvykle označuje jako skupina lidí v populaci, kteří nejsou zapojeni do ekonomických aktivit, jako je zaměstnání, hledání zaměstnání nebo podnikání, a nejsou tedy považováni za součást pracovní síly. Tato skupina zahrnuje lidi, kteří jsou nezaměstnaní a zároveň neaktivní ve smyslu hledání zaměstnání, stejně jako lidi, kteří jsou ekonomicky neaktivní z jiných důvodů, například kvůli důchodu, invaliditě, péči o domácnost nebo studiu. Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo je důležitým ukazatelem při analýze trhu práce a může ovlivňovat sociální a ekonomickou politiku země. (Mareš, 2003)

4.1 Frikční nezaměstnanost

Vznik této formy nezaměstnanosti nastává, když zaměstnanec dobrovolně opustí svou původní pracovní pozici a aktivně hledá nové zaměstnání. K tomu může dojít v důsledku různých faktorů, jako je například změna životního cyklu obyvatelstva, dobrovolný přechod na jiné zaměstnání s podobnou kvalifikací, přesun do jiného města s následnou změnou zaměstnání nebo hledání nových způsobů využití vlastních schopností a dovedností. Tato forma nezaměstnanosti bývá obvykle krátkodobá, přičemž se odhaduje, že trvá zhruba 6–12 týdnů. Délka tohoto období je ovlivněna časem potřebným k nalezení nové pracovní příležitosti a samotným procesem přechodu mezi zaměstnáními, zahrnujícím ukončení předchozí pracovní pozice a přípravu na novou pracovní roli. Frikční nezaměstnanost je tedy přechodným jevem a na ekonomiku nemá negativní dopad. Naopak může přispívat k efektivní alokaci pracovní síly, a někdy je označována jako flukтуаční nezaměstnanost. (Cudziková, 2018)

4.2 Strukturální nezaměstnanost

Vznik strukturální nezaměstnanosti je způsoben proměnami v požadovaném složení pracovníků, kdy vzniká nesouhlas mezi nabízeným a poptávaným profilem kvalifikace jednotlivců. Současně se ukazuje, že lidé hledající zaměstnání nejsou vždy dostatečně pružní, aby si našli práci s odlišnou kvalifikací nebo v jiném městě. Strukturální nezaměstnanost postihuje specifické profese, odvětví nebo regiony. Příkladem může být útlum v těžebním nebo hutním průmyslu. Tato forma nezaměstnanosti se liší od regionu k regionu a může trvat i několik let. Některé skupiny osob jsou více ohroženy strukturální nezaměstnaností, a to zejména starší jedinci, rodiče s více dětmi, osoby s nižší kvalifikací nebo lidé se zdravotním postižením. Aktivní politika zaměstnanosti státu se snaží usnadnit jejich začlenění na trh práce. Kvůli jejím dopadům je strukturální nezaměstnanost pro ekonomiku nejzávažnější formou, jejíž řešení je dlouhodobé, často spojené s potřebou dalšího vzdělávání, rekvalifikace a zvyšování dovedností. (Cudziková, 2018)

4.3 Sezónní a cyklická nezaměstnanost

U sezónní nezaměstnanosti jde o pravidelné fluktuace během roku v konkrétních odvětvích ekonomiky, která jsou ovlivněna klimatickými podmínkami nebo aktuálním ročním obdobím (např. zemědělství, lesnictví, rybolov, stavebnictví, turismus), a také v následných průmyslových odvětvích (např. konzervářský průmysl) nebo vlivem sezónních výkyvů spotřeby (vánoční zboží, letní a zimní sporty). Sezónní nezaměstnanost je obvykle krátkodobá. (Šimek, 2005)

Naopak cyklická nezaměstnanost je způsobena cyklickými změnami v ekonomické aktivitě, což znamená pokles ekonomického cyklu, kdy skutečný výkon ekonomiky klesá pod úroveň potenciálního produktu. Trvá obvykle několik měsíců a postihuje celou ekonomiku rovnoměrně, napříč všemi regiony, odvětvími národního hospodářství a profesními obory. (Cudziková, 2018)

4.4 Skrytá nezaměstnanost

Skrytá nezaměstnanost, známá též jako „hidden unemployment“, odkazuje na situaci, kdy jednotlivci, kteří jsou fakticky nezaměstnaní, nejsou evidováni jako nezaměstnaní v oficiálních statistikách. Tato skupina obvykle zahrnuje osoby, které by byly ochotny přijmout práci, ale neprojevují aktivní snahu o hledání zaměstnání a nejsou zapsány v evidenci nezaměstnaných. Skrytá nezaměstnanost může být spojena s různými faktory, včetně rezignace na hledání práce, přechodu do jiného statusu (například mateřství, práce v domácnosti, studium) nebo hledání práce prostřednictvím neformálních sítí či přímého oslovování zaměstnavatelů bez registrace na pracovních úřadech.

Často jsou do této skupiny zařazeny vdané ženy a mladí lidé. Skrytá nezaměstnanost je také spojena s tím, že určité osoby jsou vyřazeny z údajů o nezaměstnanosti, protože mohou být zařazeny do různých programů pro nezaměstnané, jako jsou rekvalifikace nebo veřejně prospěšné práce. Tento jev je patrný i u osob s nízkou kvalitací, nízkým věkem nebo jiným handicapem, které zůstávají neumístěny a jsou na okrajích trhu práce. (Mareš, 1994)

4.5 Neúplná zaměstnanost a nepravá nezaměstnanost

Vedle nezaměstnanosti existuje i jev, který někteří autoři označují jako neúplná zaměstnanost (underemployment). Tato situace odkazuje na přítomnost pracovníků, kteří jsou nuceni přijmout práci na zkrácený úvazek nebo práci, která plně nevyužívá jejich schopnosti a kvalifikaci. Ironií je, že tento druh neúplné zaměstnanosti se paradoxně rozšířil jako jedno z opatření, jimiž společnost reaguje na masovou nezaměstnanost. Často se jedná o situace, kdy pracovníci pracují na zkrácený úvazek nebo sdílejí jedno pracovní místo s další osobou.

Specifickou variantou je snaha o zavedení čtyřdenního pracovního týdne a snížení počtu pracovních hodin, což zahrnuje proporcionální snížení příjmů. V mnoha případech se právní a sociální postavení jednotlivců pracujících na zkrácený úvazek neliší od těch, kteří pracují na plný úvazek. Nicméně část těchto jednotlivců se může ocitnout bez pracovní ochrany a sociálního zabezpečení. Neúplná zaměstnanost je někdy vnímána jako ohrožení

pracovních práv a vnučení horších pracovních podmínek zaměstnancům ze strany zaměstnavatelů. (Mareš, 1994)

4.6 Plná zaměstnanost a přirozená nezaměstnanost

Stav plné (potenciální) zaměstnanosti v rámci keynesovské ekonomie označuje situaci rovnováhy na jednotlivých segmentech pracovního trhu, kde není přebytek ani nedostatek pracovních sil. V této situaci ekonomika produkuje svůj produkt na potenciální úrovni ($Y=Y^*$). Přestože plná zaměstnanost neznamená absolutní absenci nezaměstnanosti, mohou existovat otevřená pracovní místa v počtu odpovídajícím počtu nezaměstnaných jednotlivců, kteří v daném okamžiku nejsou ochotni pracovat za dané mzdy.

Monetaristé operují s pojmem "přirozená míra nezaměstnanosti" (u^*), která přibližně odpovídá úrovni nezaměstnanosti při plné zaměstnanosti. Tato míra reprezentuje běžnou úroveň nezaměstnanosti v ekonomice, která je obvyklá a od níž se skutečná nezaměstnanost dlouhodobě neliší. Je to určitá míra nezaměstnanosti, která v ekonomice přetrvává, a reálná nezaměstnanost se od ní běžně neliší. (Brožová, 2003)

4.7 Nezaměstnanost mladých lidí v EU v číslech

Nezaměstnanost mladých lidí má značné sociální a ekonomické důsledky. Když mladí lidé neúspěšně hledají práci nebo stáží, mohou zažívat pocit izolace, závislosti na společnosti a zbytečnosti. Tyto pocity mohou negativně ovlivnit jejich duševní zdraví a celkový životní optimismus.

Negativní dopady nezaměstnanosti mladých se rozšiřují i do ekonomiky a demografie. Nezaměstnanost mladých výrazně stoupá v dobách hospodářských krizí. Hospodářská krize z roku 2008 měla dramatický dopad na mladé lidi v Evropské unii, kde nezaměstnanost mladých dosáhla vysokých hodnot, přičemž v některých zemích dokonce překročila 50 %.

I když se situace v průběhu let mírně zlepšila a v roce 2019 dosáhla rekordního minima kolem 14 %, pandemie COVID-19 v roce 2020 měla opět negativní vliv. V roce 2021 se nezaměstnanost mladých opět zvýšila, což může být spojeno s dopady opatření na omezení šíření viru. Snaha o zlepšení této situace zahrnuje opatření, která by podporovala zaměstnatelnost mladých, poskytovala jim příležitosti pro odborný rozvoj a vytvářela

podmínky pro zvýšení zaměstnanosti. Tím by se mohlo přispět nejen k osobnímu rozvoji mladých jedinců, ale také k udržení ekonomické stability a vyrovnání demografických trendů. (europarl.europa.eu, online, cit. 2023-09-15)

4.8 Financování programů proti nezaměstnanosti mladých lidí

Záruka pro mladé je součástí komplexního opatření na podporu zaměstnanosti mladých v Evropské unii. Tato iniciativa, která vznikla na úrovni EU, má za cíl zajistit, že všichni lidé mladší 30 let budou mít přístup ke kvalitní nabídce zaměstnání, dalšímu vzdělávání, učňovské přípravě nebo stáži do čtyř měsíců poté, co přijdou o práci nebo dokončí formální vzdělávání.

Iniciativa na podporu zaměstnanosti mladých slouží jako zdroj financování pro různé aktivity a programy, včetně dalšího vzdělávání a podpory při hledání prvního zaměstnání. Podniky jsou motivovány k účasti prostřednictvím pobídek. Zvláštní důraz je kladen na regiony, kde nezaměstnanost mladých překračuje hranici 25 %.

V období 2021–2027 byla tato iniciativa začleněna do Evropského sociálního fondu plus (ESF+). Členské státy s vyšším procentem mladých, kteří nejsou zaměstnani ani nestudují (tzv. NEETs), mají za úkol alokovat minimálně 12,5 % svých zdrojů z ESF+ na projekty zaměřené na mládež. Tímto způsobem se snaží EU aktivně přispívat k řešení problému nezaměstnanosti mladých a podporovat jejich integraci do pracovního trhu. (europarl.europa.eu, online, cit. 2023-09-15)

4.9 Absolventská nezaměstnanost podle oborů a fakult

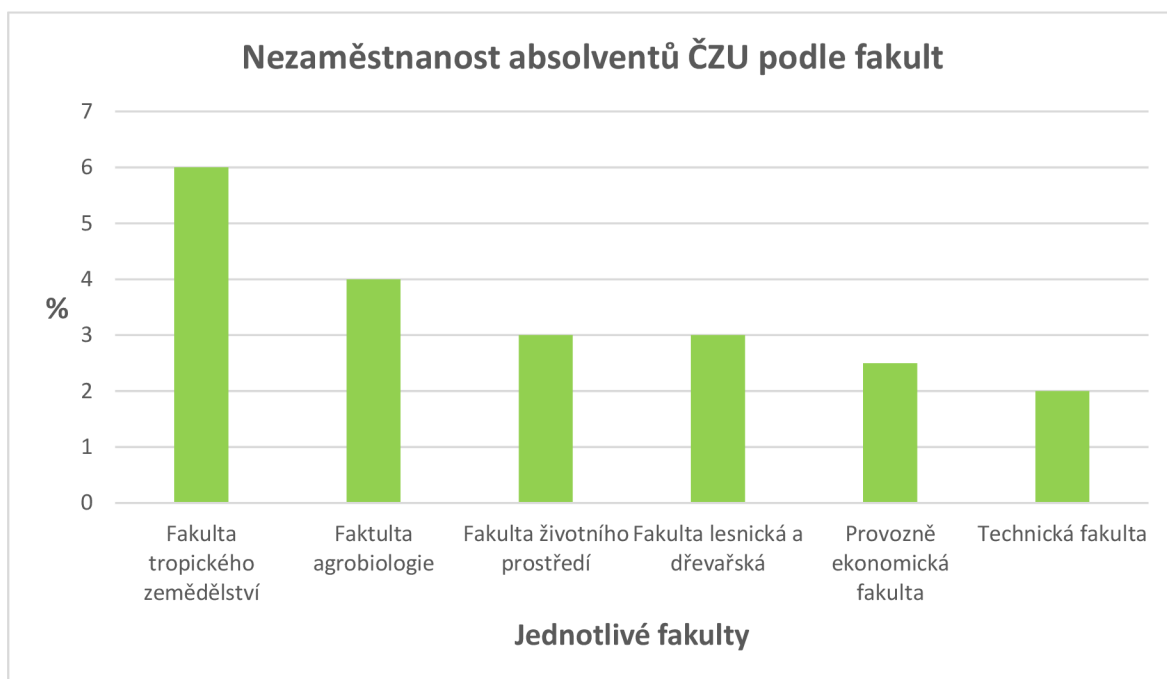
Míra nezaměstnanosti kolem dvou procent v České republice svědčí o příznivé situaci na trhu práce a zvýšené poptávce po pracovních silách. Čerství absolventi v takovém prostředí mohou skutečně profitovat a mít výborné šance na rychlé nalezení zaměstnání.

Je však pravda, že existují rozdíly mezi absolventy různých oborů. Zaměstnavatelé obvykle okamžitě nacházejí potenciální zaměstnance mezi absolventy medicíny a technických oborů, kde je trvalý nedostatek odborníků. Naopak u absolventů uměleckých oborů může být nezaměstnanost o něco vyšší, protože trh práce v těchto odvětvích je specifický a také je méně nasycen poptávkou.

Rozdíly v míře nezaměstnanosti mezi univerzitami mohou být také způsobeny různými faktory, včetně prestiže instituce, síly sítě kontaktů absolventů nebo zaměření výuky na konkrétní oblasti, které jsou aktuálně na trhu práce žádané.

Celkově lze konstatovat, že aktuální situace nabízí výborné příležitosti pro mladé absolventy, ať už studují jakýkoli obor. Je však důležité, aby si studenti byli vědomi specifik trhu práce v oblasti, ve které plánují pracovat, a aktivně se snažili budovat své odborné dovednosti a síť kontaktů během studia. (europarl.europa.eu, online, 2023-09-16)

Na grafu níže [Obrázek 1] je možné vidět přehled nezaměstnanosti na České zemědělské univerzitě v Praze.

Obrázek 1 - Nezaměstnanost na ČZU – přepracováno, Zdroj: <https://www.vysokeskoly.cz/clanek/nezamestnanost-absolventu-z-jake-fakulty-nejcasteji-miri-na-pracak> [online]

4.10 Nezaměstnanost a sociálně patologické jevy

Negativní efekt tzv. mezery ve zkušenostech, který vzniká v důsledku nedostatku pracovních příležitostí na začátku produktivního věku, může skutečně mít dalekosáhlé důsledky. Tento jev postihuje mladé lidi a vytváří řadu problémů, které mohou trvat po celý život. Mezera ve zkušenostech vzniká, když mladí lidé nemají příležitost získávat relevantní pracovní dovednosti a zkušenosti na začátku své kariéry. Tento nedostatek lidského kapitálu,

který zahrnuje všechny dovednosti, vzdělání a zkušenosti, může mít dlouhodobé důsledky na profesní růst a možnosti zaměstnání.

Důsledky mezery ve zkušenostech mohou zahrnovat snížené příjmy, nižší pracovní postavení a omezené možnosti kariérního postupu. Tato situace může mít také negativní vliv na motivaci jednotlivců hledat práci, protože mohou začít ztrácet naději na zlepšení své situace. (amo.cz, online, 2023-10-02)

Nezaměstnanost skutečně přináší nežádoucí psychologické a sociální dopady, které mohou výrazně ovlivnit život jednotlivců. Nízká životní úroveň a permanentní strach o zajištění života mohou vyvolat celou řadu stresových situací a negativních emocí. Některé z hlavních psychologických a sociálních dopadů nezaměstnanosti zahrnují:

1. **Stres:** Nejistota ohledně financí a budoucnosti může způsobit chronický stres, který má negativní dopad na fyzické i duševní zdraví.
2. **Nemoci:** Lidé v nezaměstnanosti mají často vyšší riziko chronických onemocnění a psychosomatických potíží v důsledku zvýšeného stresu.
3. **Kriminalita:** Existuje spojitost mezi nezaměstnaností a nárůstem kriminality. Lidé, kteří se ocitnou bez práce, mohou být náchylnější k účasti v kriminálních činnostech.
4. **Sebevražednost:** Nezaměstnanost může zvyšovat riziko sebevraždy. Lidé, kteří se cítí bezcílní a beznadějně, jsou náchylnější k depresím a sebevraždě.
5. **Zdravotní péče:** Zvýšená nezaměstnanost může vést k většímu vytížení zdravotnických zařízení, protože lidé v této situaci častěji vyhledávají lékařskou pomoc.
6. **Pesimismus a beznaděj:** Postupným prodlužováním období nezaměstnanosti může narůstat pesimismus a pocit beznaděje ohledně budoucnosti, což ovlivňuje celkový psychický stav jednotlivce.

Je důležité si uvědomit, že psychologické a sociální dopady nezaměstnanosti mohou být komplexní a individuálně specifické. Podpora ze strany rodiny, přátel a komunity, stejně jako programy na podporu zaměstnanosti a duševního zdraví, mohou hrát klíčovou roli při minimalizaci negativních dopadů. (Buchtová, 2002)

4.11 Aspekty nezaměstnanosti absolventů a podpora pro mladé

Situace nezaměstnaných absolventů středních a vysokých škol má řadu významných dopadů jak na jednotlivce, tak i na společnost jako celek. Níže jsou uvedeny některé z hlavních aspektů této problematiky:

1. **Znevýhodnění na trhu práce:** Absolventi se setkávají s konkurencí na trhu práce a jsou znevýhodněni oproti zkušenějším kandidátům. Absence praktických zkušeností a pracovních návyků může ztěžovat jejich začlenění do pracovního procesu.
2. **Nejistota ekonomické situace:** Pro absolventy vysokých škol, kteří zakládají nebo již žijí ve svých rodinách, může nezaměstnanost představovat ekonomickou zátěž a mít širší dopady na celou rodinu.
3. **Výchovné a psychologické problémy:** Nezaměstnanost mladých lidí může vést k výchovným a psychologickým problémům. Nedostatek zaměstnání může negativně ovlivnit jejich sebevědomí a může přispět k sociálně patologickému chování.
4. **Prodlužování adolescence:** Pokud si mladí lidé nejsou schopni v dostatečném čase osvojit potřebné pracovní návyky, může to vést k prodloužení doby adolescence. Tato situace může mít negativní důsledky pro jejich budoucí profesní kariéru a životní dráhu.

Řešení tohoto problému zahrnuje podporu pro mladé lidi při hledání pracovních příležitostí, poskytování odborného vzdělávání a mentoringu, a také vytváření stimulů pro zaměstnavatele, aby více zaměstnávali mladé absolventy. Investice do vzdělávání a programů na podporu zaměstnanosti mohou být klíčové pro prevenci a řešení těchto problémů. (Buchtová, 2002)

Závěry studie L. B. Hendryho z Aberdeen University zdůrazňují významné psychosociální dopady prodloužené adolescence a nezaměstnanosti v mladém věku. Dlouhodobá nejistota ohledně pracovních příležitostí může negativně ovlivnit rozvoj osobní identity, dosažení nezávislosti, akceptaci hodnot a rozvoj profesionální role mladých lidí.

Podnětné jsou také informace o britských programech výcviku a podpory zaměstnanosti pro mladé lidi (18–20 let). Programy, které poskytují kvalifikaci a první

pracovní zkušenosti, a systémy podpory zaměstnavatelů, kteří zaměstnávají mladé lidi, ukazují na možné cesty, jak předcházet negativním důsledkům nezaměstnanosti v adolescenci.

Kombinace vzdělávání, odborného výcviku a podpory zaměstnavatelů může pomoci mladým lidem vybudovat pracovní návyky, identitu a získat potřebné dovednosti pro úspěšný přechod do pracovního života. Tato opatření mohou nejen předejít psychosociálním dopadům nezaměstnanosti, ale také podporovat udržitelný rozvoj mladých lidí v profesním a osobním životě. (Buchtová, 2002)

4.12 Úrovně klasifikace podle Evropského rámce kvalifikací

Evropský rámec kvalifikací (European Qualifications Framework – EQF) je sjednocený referenční systém v Evropě, který usnadňuje pochopení, srovnání a uznání kvalifikací získaných v rámci Evropské unie. EQF se skládá z osmi úrovní, které pokrývají všechny druhy kvalifikací. Tyto úrovně jsou charakterizovány znalostmi, dovednostmi a kompetencemi. V praxi poskytuje EQF důležitou podporu zejména pro kariérní rozvoj jednotlivců v zahraničí. (europass.cz, online, 2024-03-01)

Úroveň EQF	Dosažené vzdělání
8	vysokoškolské – doktorský studijní program
7	vysokoškolské – magisterský studijní program
6	vysokoškolské – bakalářský studijní program, vyšší odborné vzdělání (vč. konzervatoří)
5	programy krátkého cyklu (v ČR se teprve budou vytvářet)
4	střední vzdělání s maturitní zkouškou (všeobecné, s odborným výcvikem, odborné)
3	střední vzdělání s výučním listem (délka studia 3 roky)
2	základní vzdělání, střední vzdělání bez výučního listu, střední vzdělání s výučním listem (délka studia 2 roky)
1	základy vzdělání (základní škola speciální)

Tabulka 1 - Tabulka úrovní klasifikace podle EQF, Zdroj: <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/6-00-10> [online]

5 Praktická část – obecná míra nezaměstnanosti, ekonomická aktivita a neaktivita obyvatel

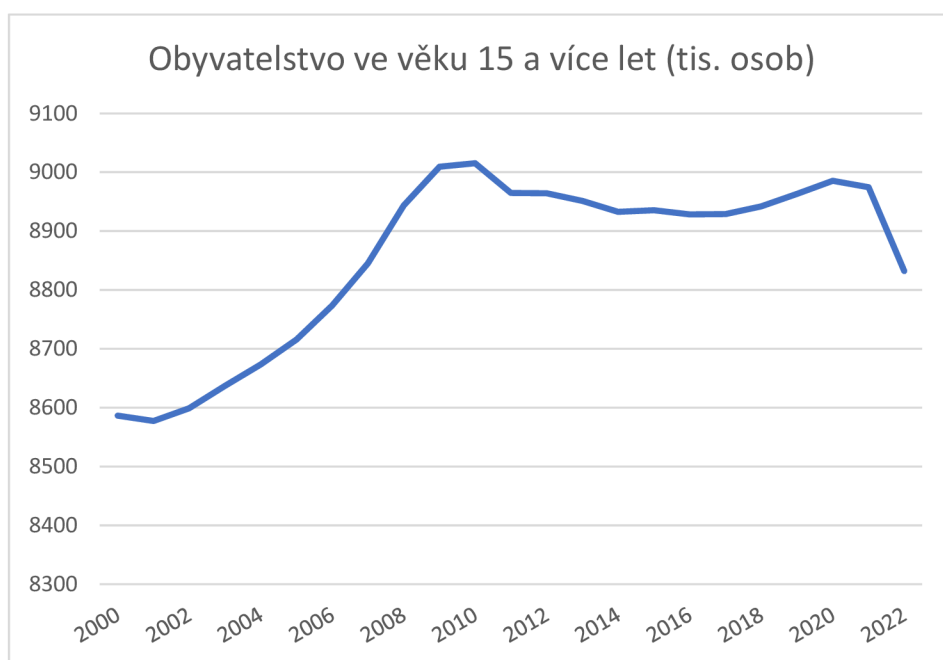
Počet osob bez práce je vyjádřitelný absolutním číslem, avšak absolutní číslo samo o sobě nám toho moc neprozradí. K měření nezaměstnanosti se standardně užívá ukazatel míry nezaměstnanosti, který poměruje počet nezaměstnaných k ekonomicky aktivnímu obyvatelstvu. Vyjadřuje se v procentech a vyčísluje se podle vzorce $u = U * 100 / (L + U)$, kde **u** je míra nezaměstnanosti (vyjádřená v %), **U** je počet nezaměstnaných a **L** je počet zaměstnaných.

	Obyvatelstvo ve věku 15 a více let (tis. osob)	Pracovní síla ekonomicky aktivní (tis. osob)	v tom		Ekonomicky neaktivní (tis. osob)	Míra ekonomické aktivity (%)
			zaměstnaní (tis. osob)	nezaměstnaní (tis. osob)		
2022	8 832,1	5 291,1	5 173,5	117,6	3 541,0	59,9
2021	8 974,6	5 363,9	5 213,4	150,5	3 610,7	59,8
2020	8 985,8	5 372,0	5 234,9	137,0	3 613,9	59,8
2019	8 963,5	5 412,2	5 303,1	109,1	3 551,3	60,4
2018	8 941,8	5 415,4	5 293,8	121,6	3 526,4	60,6
2017	8 929,2	5 377,1	5 221,6	155,5	3 552,0	60,2
2016	8 928,7	5 350,0	5 138,6	211,4	3 578,7	59,9
2015	8 935,7	5 309,9	5 041,9	268,0	3 625,7	59,4
2014	8 932,6	5 297,9	4 974,3	323,6	3 634,7	59,3
2013	8 951,5	5 306,0	4 937,1	368,9	3 645,4	59,3
2012	8 964,6	5 256,9	4 890,1	366,9	3 707,6	58,6
2011	8 964,7	5 223,0	4 872,4	350,6	3 741,7	58,3
2010	9 015,4	5 268,9	4 885,2	383,7	3 746,5	58,4
2009	9 009,3	5 286,5	4 934,3	352,2	3 722,9	58,7
2008	8 943,8	5 232,3	5 002,5	229,8	3 711,4	58,5
2007	8 845,0	5 198,3	4 922,0	276,3	3 646,7	58,8
2006	8 773,4	5 199,4	4 828,1	371,3	3 574,0	59,3
2005	8 716,0	5 174,2	4 764,0	410,2	3 541,8	59,4
2004	8 673,3	5 132,5	4 706,6	425,9	3 540,8	59,2
2003	8 636,9	5 132,3	4 733,2	399,1	3 504,6	59,4
2002	8 599,1	5 139,1	4 764,9	374,1	3 460,1	59,8
2001	8 577,4	5 146,0	4 727,7	418,3	3 431,4	60,0
2000	8 586,4	5 186,1	4 731,6	454,5	3 400,3	60,4

Tabulka 2 - Výběrová šetření pracovních sil, zdroj: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jspx?_afPfm=VUZEMI__97__19 [online]

5.1 Obyvatelstvo ve věku 15 a více let

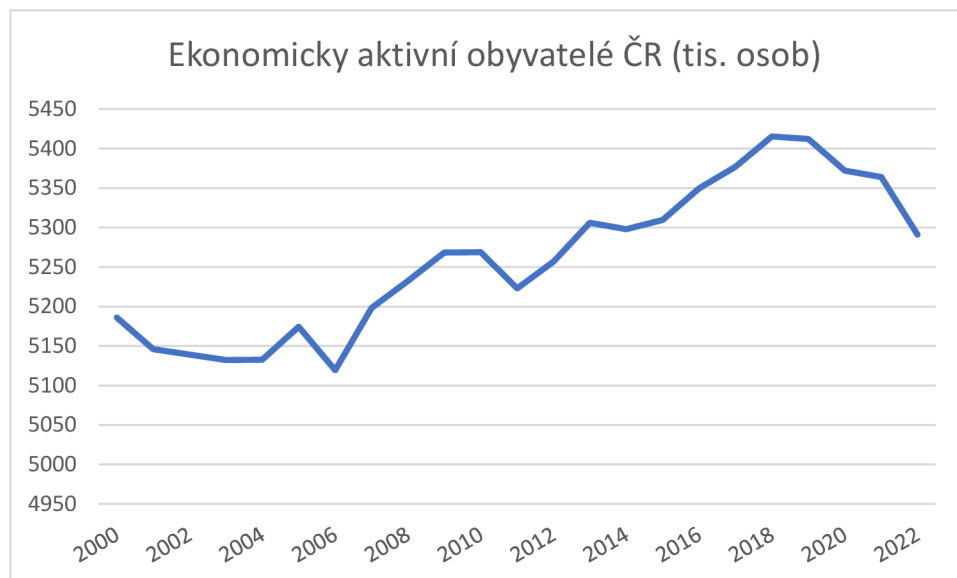
Graf [Obrázek 2] zobrazuje, že počet obyvatelstva ve věku 15 let a více mírně stoupal od roku 2000 až do roku 2010. Poté dochází k určité fluktuaci a stagnaci počtu obyvatel až do roku 2019. V roce 2020 a 2021 je opět vidět mírný nárůst, avšak v roce 2022 je zaznamenán značný pokles. Tento vývoj může být způsoben různými faktory, včetně demografických trendů, migrace, politických a ekonomických událostí apod.

Obrázek 2 - Vývoj obyvatelstva ve věku 15 a více let v ČR, zdroj: Vlastní zpracování

5.2 Pracovní síla – ekonomicky aktivní

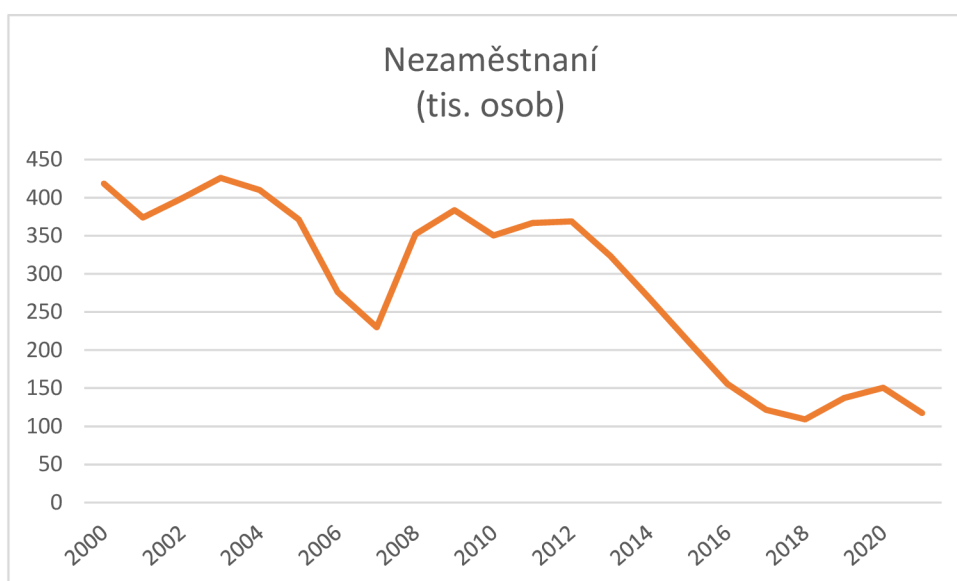
Graf níže [Obrázek 3] znázorňuje, že množství ekonomicky aktivního obyvatelstva dlouhodobě roste. Souvisí to samozřejmě s obecným nárůstem obyvatel v ČR, ale i s obecným nárůstem nabízených pracovních pozic. V roce 2020 však kvůli pandemii statistiky klesly a lidé přicházeli o zaměstnání.

Obrázek 3 - Vývoj počtu ekonomicky aktivních obyvatel v ČR, zdroj: Vlastní zpracování

5.3 Vývoj počtu nezaměstnaných v ČR

Z grafu [Obrázek 4] lze vyvodit, že od roku 2000 na území České republiky klesla nezaměstnanost obyvatelstva téměř na jednu čtvrtinu. Už tomu tak mohlo být i dříve, nebýt hospodářské krize v ČR. Tisk v této době psal o největším meziročním nárůstu nezaměstnanosti od roku 1993. V letech 2009–2012 se tato situace však stabilizovala do následného klesání nezaměstnanosti až do nynějších hodnot.

Obrázek 4 - Vývoj počtu nezaměstnaných v ČR, zdroj: Vlastní zpracování

5.4 Míra zaměstnanosti

Podíl zaměstnaných k celé populaci ve věkovém rozmezí od 15 do 64 let dosáhl v prosinci roku 2022 75,5 %. Oproti prosinci 2021 se snížil o 0,1procentního bodu. Míra zaměstnanosti u mužů v témže roce činila 81,7 %, u žen 69,0 %. Míra zaměstnanosti osob ve věku 15–29 let činila 42,6 %, u 30–49letých 87,7 %, u 50–64letých 81,7 %.(prosinec 2022 czso.cz)

Tab. 1 Míra zaměstnanosti, nezaměstnanosti a ekonomické aktivity (očištěné od sezónních vlivů)

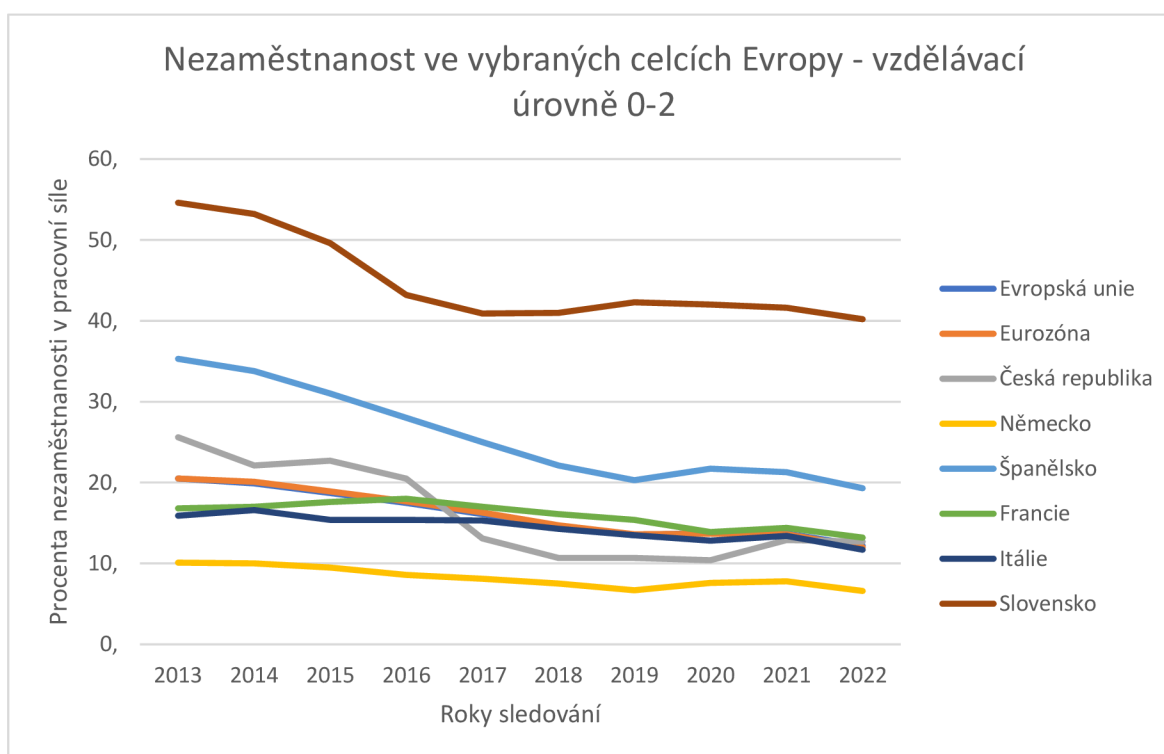
		<i>Rates of employment, unemployment and economic activity (both seasonally adjusted)</i>								
		v procentech								
		Percentage								
Rok / Měsíc Year / Month		Míra zaměstnanosti 15-64letých <i>Employment rate of the aged 15 to 64 years</i>			Obecná míra nezaměstnanosti 15-64letých <i>General unemployment rate of the aged 15 to 64 years</i>			Míra ekonomické aktivity 15-64letých <i>Economic activity rate of the aged 15 to 64 years</i>		
		celkem <i>Total</i>	muži <i>Males</i>	ženy <i>Females</i>	celkem <i>Total</i>	muži <i>Males</i>	ženy <i>Females</i>	celkem <i>Total</i>	muži <i>Males</i>	ženy <i>Females</i>
2020	M 01	75,2	82,1	68,0	2,0	1,9	2,2	76,8	83,7	69,5
	M 02	74,9	81,5	67,9	1,8	1,7	1,9	76,3	83,0	69,3
	M 03	74,9	81,9	67,5	2,0	1,9	2,0	76,4	83,5	69,0
	M 04	74,3	81,2	67,0	2,3	2,0	2,6	76,0	82,9	68,8
	M 05	74,1	81,1	66,9	2,5	2,2	3,0	76,0	82,9	68,9
	M 06	74,1	81,0	66,9	2,8	2,6	2,9	76,2	83,2	68,9
	M 07	74,1	81,4	66,5	3,0	2,3	3,8	76,4	83,4	69,1
	M 08	74,3	81,3	66,9	2,8	2,7	3,0	76,4	83,6	68,9
	M 09	74,1	81,2	66,7	2,9	2,5	3,3	76,3	83,3	69,0
	M 10	74,0	81,3	66,5	3,2	2,4	4,2	76,5	83,3	69,4
	M 11	74,3	81,5	66,9	3,0	2,4	3,8	76,6	83,5	69,5
	M 12	73,9	80,7	66,8	3,2	2,8	3,7	76,4	83,1	69,4
2021	M 01	73,7	80,8	66,3	3,3	2,4	4,3	76,2	82,8	69,4
	M 02	73,8	80,8	66,6	3,2	2,5	4,1	76,3	82,8	69,5
	M 03	73,9	80,8	66,6	3,4	3,0	4,0	76,5	83,4	69,4
	M 04	73,0	80,3	65,2	3,4	2,6	4,3	75,5	82,5	68,2
	M 05	73,8	81,0	66,3	3,2	2,6	4,0	76,2	83,2	69,0
	M 06	74,3	81,4	67,0	2,9	2,4	3,5	76,5	83,4	69,4
	M 07	74,4	81,0	67,5	2,7	2,3	3,2	76,5	82,9	69,7
	M 08	74,8	81,6	67,6	2,8	2,2	3,5	76,9	83,4	70,1
	M 09	75,0	81,8	68,0	2,7	2,3	3,1	77,1	83,7	70,2
	M 10	74,9	81,4	68,0	2,5	2,2	2,9	76,8	83,2	70,1
	M 11	75,3	82,2	68,2	2,1	1,7	2,7	77,0	83,6	70,1
	M 12	75,6	82,5	68,4	2,2	1,9	2,6	77,3	84,1	70,2
2022	M 01	75,0	81,7	67,9	2,4	1,9	3,0	76,8	83,3	70,0
	M 02	75,2	82,1	68,0	2,5	1,9	3,3	77,1	83,7	70,3
	M 03	75,5	82,5	68,3	2,4	2,1	2,7	77,4	84,2	70,2
	M 04	75,3	82,1	68,1	2,5	1,9	3,2	77,2	83,7	70,4
	M 05	75,2	82,2	68,0	2,5	1,8	3,3	77,2	83,7	70,3
	M 06	75,5	82,3	68,3	2,5	1,9	3,1	77,4	83,9	70,5
	M 07	75,5	82,1	68,5	2,4	1,9	3,1	77,4	83,7	70,7
	M 08	75,6	82,0	68,9	2,4	1,9	3,0	77,5	83,6	71,1
	M 09	75,6	81,9	69,1	2,2	1,9	2,6	77,3	83,4	71,0
	M 10	75,5	81,6	69,1	2,3	2,1	2,6	77,3	83,4	71,0
	M 11	75,1	81,5	68,4	2,7	2,3	3,2	77,2	83,4	70,7
	M 12	75,5	81,7	69,0	2,2	1,9	2,5	77,2	83,3	70,7

Tabulka 3 - Tabulka s konkrétními hodnotami míry nezaměstnanosti za poslední 2 roky. Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/czso/cr/miry-zamestnanosti-nezamestnanosti-a-ekonomicke-aktivity-prosinec-2022> [online]

5.5 Procentuální nezaměstnanost vzdělávacích úrovní 0–2 ve vybraných zemích Evropské unie a EU celkově

IT	ČAS	2013 ↓	2014 ↓	2015 ↓	2016 ↓	2017 ↓	2018 ↓	2019 ↓	2020 ↓	2021 ↓	2022 ↓
GEO ↓											
Evropská unie – 27 zemí (od roku 2020)		20.5	19.9	18.7	17.5	16.1	14.5	13.5	13.8	13.7	12.2
Eurozóna – 20 zemí (od roku 2023)		20.5	20.1	18.9	17.7	16.3	14.7	13.6	13.7	13.6	12.0
Česko		25.6	22.1	22.7	20.5	13.1	10.7	10.7	10.4	12.9	12.7
Německo		10.1	10.0	9.5	8.6	8.1	7.5	6.7	7.6	7.8	6.6
Španělsko		35.3	33.8	31.0	28.0	25.0	22.1	20.3	21.7	21.3	19.3
Francie		16.8	17.0	17.6	18.0	17.0	16.1	15.4	13.9	14.4	13.2
Itálie		15.9	16.6	15.4	15.4	15.3	14.3	13.5	12.0	13.4	11.7
Slovensko		54.6	53.2	49.6	43.2	40.9	41.0	42.3	42.0	41.6	40.2

Tabulka 4 - Nezaměstnanost ve vybraných zemích EU podle vzdělávací úrovně 0-2, zdroj: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/une_educ_a__custom_10164797/default/table?lang=en

Obrázek 5 - Nezaměstnanost ve vybraných zemích Evropy dle EQF 0–2, Zdroj: Vlastní zpracování

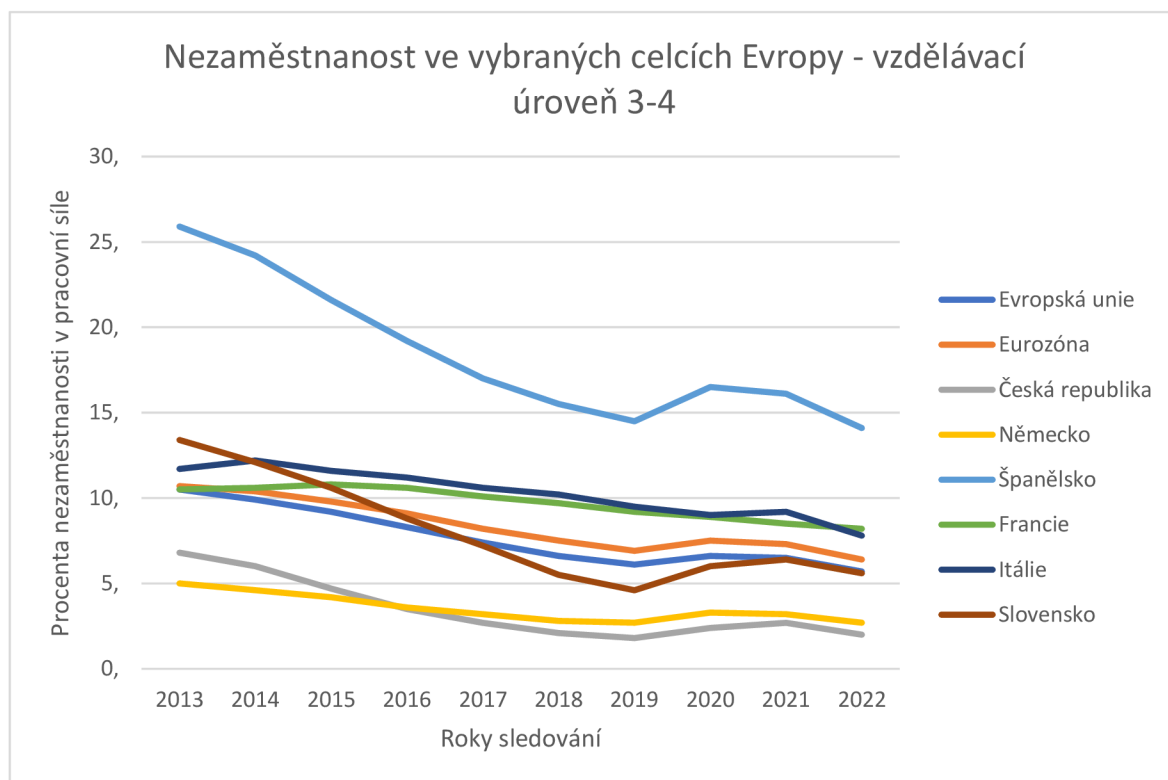
Z grafu [Obrázek 5] lze vyčíst, že nezaměstnaností s dosaženým maximálním vzděláním na úrovni 0–2, což je podle EQF dokončená základní škola či střední škola bez výučního listu (2 roky) se s výrazným rozdílem od ostatních sledovaných zemí potýká Slovensko. Nejhuře na tom bylo v roce 2013 s 54,6 %. Lze tedy říci, že v roce 2013 byla na Slovensku více než polovina ekonomicky aktivního obyvatelstva se vzdělávací úrovní

0–2 nezaměstnaná. V roce 2022 se míra nezaměstnanosti pohybovala okolo 40 %, což je stále více než nevyšší hodnota u sledovaného Španělska, které v průzkumu skončilo druhé nejhorší. Naopak nejlépe na tom bylo Německo, které v roce 2013 mělo oproti Slovensku hodnotu pětinou, konkrétně 10,1 %. V roce 2022 jsou už Němci na 6,6 %.

5.6 Procentuální nezaměstnanost vzdělávacích úrovní 3–4 ve vybraných zemích Evropské unie a EU celkově

It	ČAS	2013 ↓	2014 ↓	2015 ↓	2016 ↓	2017 ↓	2018 ↓	2019 ↓	2020 ↓	2021 ↓	2022 ↓
GEO ↓											
Evropská unie – 27 zemí (od roku 2020)		10.5	9.9	9.2	8.3	7.4	6.6	6.1	6.6	6.5	5.7
Eurozóna – 20 zemí (od roku 2023)		10.7	10.4	9.8	9.1	8.2	7.5	6.9	7.5	7.3	6.4
Česko		6.8	6.0	4.7	3.5	2.7	2.1	1.8	2.4	2.7	2.0
Německo		5.0	4.6	4.2	3.6	3.2	2.8	2.7	3.3	3.2	2.7
Španělsko		25.9	24.2	21.6	19.2	17.0	15.5	14.5	16.5	16.1	14.1
Francie		10.5	10.6	10.8	10.6	10.1	9.7	9.2	8.9	8.5	8.2
Itálie		11.7	12.2	11.6	11.2	10.6	10.2	9.5	9.0	9.2	7.8
Slovensko		13.4	12.1	10.6	8.8	7.2	5.5	4.6	6.0	6.4	5.6

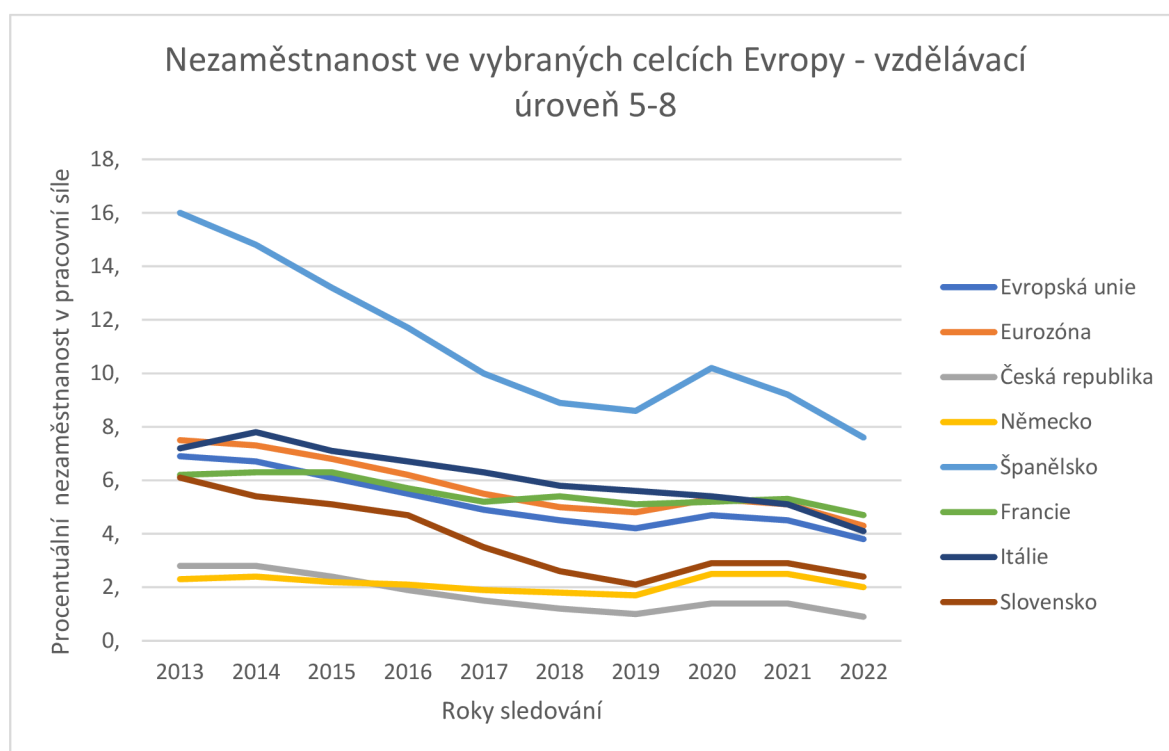
Tabulka 5 - Nezaměstnanost ve vybraných zemích EU podle vzdělávací úrovně 3-4, zdroj: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/une_educ_a__custom_10164797/default/table?lang=en

Obrázek 6 - Nezaměstnanost ve vybraných celcích Evropy dle EQF 3–4, zdroj: Vlastní zpracování

Na předloženém grafu [Obrázek 6] je vidět, že nejhůře si s kritériem sledování EQF 3–4 vedlo Španělsko. Ve Španělsku bylo v roce 2013 konkrétně 25,9 % nezaměstnaných s dokončeným středoškolským vzděláním, ať už s výučním listem nebo maturitou. Nezaměstnanost španělských obyvatel klesala až do příchodu covidu v roce 2019/2020, po kterém začala zase mírně růst. V roce 2022 však Španělsko bylo na svém nejlepším výsledku sledování, konkrétně na 14,1 %. O nejlepší výsledek sledování se však přelo Německo s Českou republikou. V roce 2013 mělo Německo nad ČR náskok o 1,8 %, avšak v roce 2022 už Česká republika zaujala pomyslné první místo o 0,7 % před druhým Německem.

5.7 Procentuální nezaměstnanost vzdělávacích úrovní 5–8 ve vybraných zemích Evropské unie a EU celkově

Obrázek 7 - Nezaměstnanost ve vybraných celcích Evropy dle EQF 5-8, zdroj: Vlastní zpracování

Z grafu [Obrázek 7] lze vyvodit, že nejhůře ve sledování zaměřeném na EQF 5–8 (absolventi vysokých škol) dopadlo Španělsko. Tamní absolventi byli v roce 2013 z 16 % nezaměstnaní. Až na nečekaný příchod pandemie se jim daří díky novým pracovním příležitostem tuto hodnotu redukovat. V roce 2022 už tato hodnota ve Španělsku dosahovala

7,6 %. Nejnižší hodnota nezaměstnanosti byla sledována u České republiky, která sice v roce 2013 ztrácela na Německo půl procentního bodu, ale v roce 2022 už Německo o 1,1 % předčila.

IT	ČAS	2013 †	2014 †	2015 †	2016 †	2017 †	2018 †	2019 †	2020 †	2021 †	2022 †
GEO †											
Evropská unie – 27 zemí (od roku 2020)											
		6,9	6,7	6,1	5,5	4,9	4,5	4,2	4,7	4,5	3,8
Eurozóna – 20 zemí (od roku 2023)											
		7,5	7,3	6,8	6,2	5,5	5,0	4,8	5,3	5,1	4,3
	Česko	2,8	2,8	2,4	1,9	1,5	1,2	1,0	1,4	1,4	0,9
	Německo	2,3	2,4	2,2	2,1	1,9	1,8	1,7	2,5	2,5	2,0
	Španělsko	16,0	14,8	13,2	11,7	10,0	8,9	8,6	10,2	9,2	7,6
	Francie	6,2	6,3	6,3	5,7	5,2	5,4	5,1	5,2	5,3	4,7
	Itálie	7,2	7,8	7,1	6,7	6,3	5,8	5,6	5,4	5,1	4,1
	Slovensko	6,1	5,4	5,1	4,7	3,5	2,6	2,1	2,9	2,9	2,4

Tabulka 6 - Nezaměstnanost ve vybraných zemích EU podle vzdělávací úrovně 5-8, zdroj: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/une_educ_a__custom_10164797/default/table?lang=en

5.8 Vývoj nezaměstnanosti obyvatel ČR dle daných kritérií

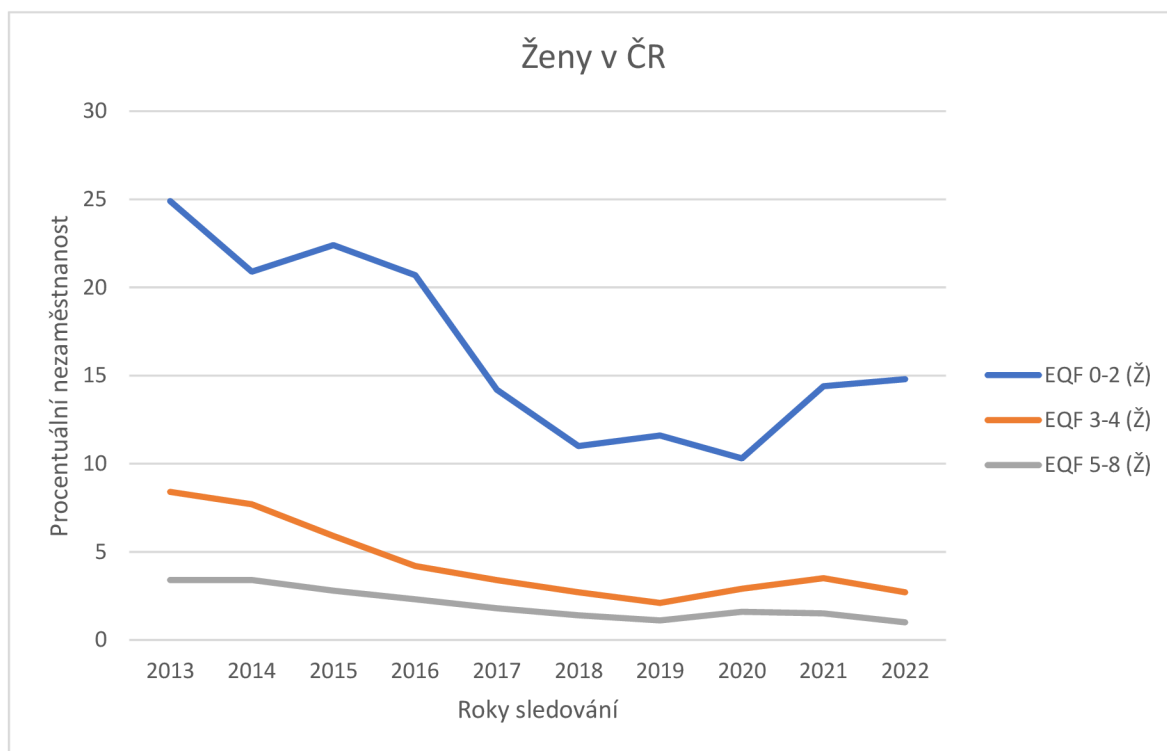
V následujících podkapitolách se práce zaměřuje na jednotlivé kategorie obyvatel rozdělené podle pohlaví a stupňů dosaženého vzdělání podle Evropského rámce kvalifikací.

5.8.1 Porovnání nezaměstnanosti mužů v ČR dle dosaženého vzdělání

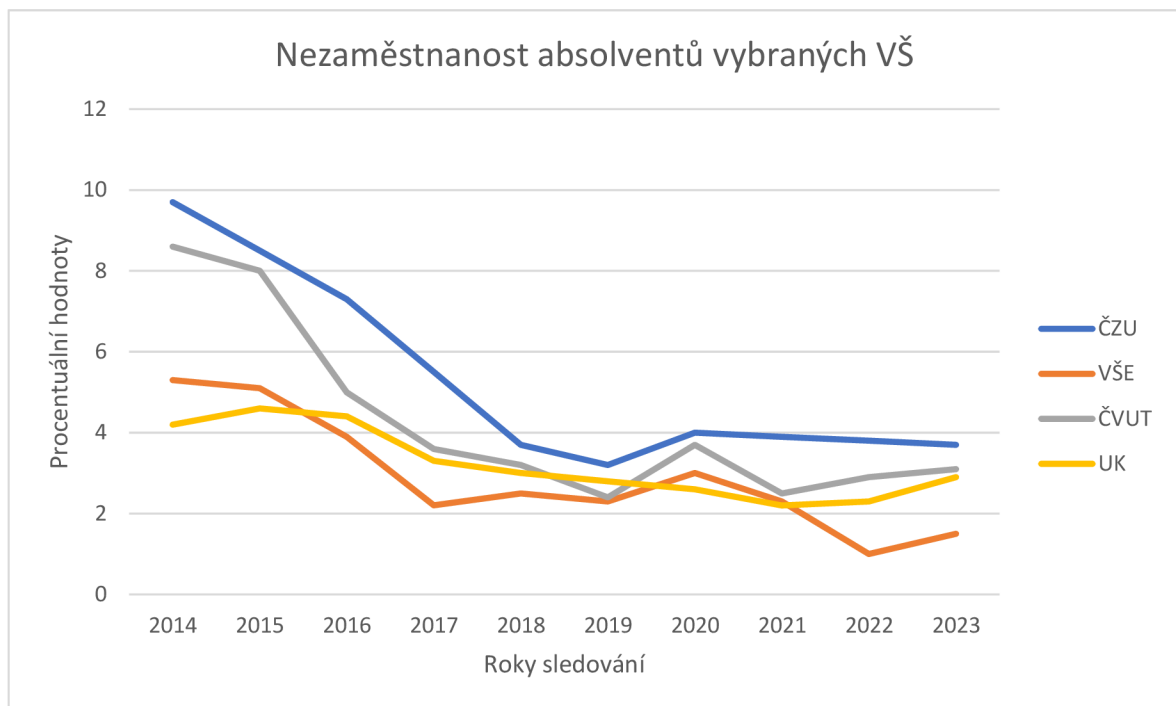
Z grafu [Obrázek 8] lze vyčíst, že markantní rozdíl je mezi ukončením vzdělávání po vystudování základní školy a dostudováním střední školy zakončené maturitou. V roce 2013 byla až čtvrtina mužské populace s ukončenou povinnou školní docházkou nezaměstnaná. O 4 roky později už se tato hodnota dostala cca na polovinu. Takový rozdíl však už nenajdeme u maturantů a titulovaných vysokoškoláků. Graf mezi těmito skupinami nám může připomenout jakési kleště. V roce 2013 byl rozdíl mezi skupinami středoškoláků a vysokoškoláků největší, konkrétně 3,5 %, ovšem v roce 2022 kvůli obecně velmi slabé nezaměstnanosti ČR už je tento rozdíl pouze 0,7 %.

5.8.2 Porovnání nezaměstnanosti žen v ČR dle dosaženého vzdělání

Na níže uvedeném grafu [Obrázek 9] je vidět, že u žen je nezaměstnanost o něco kolísavější než u mužů. Ve skupině nejvýše dosaženého vzdělání ze základní školy lze vyzorovat tři jednotlivé roky, ve kterých nezaměstnanost žen stoupala na rozdíl od nezaměstnanosti mužského protějšku. Těmito roky byly 2015, 2019 a 2022. Také je poznat větší nárůst v roce 2020 při začátku covidu. Lze tedy říci, že ženám se během pandemie hůře sháněla práce, nebo neměly takovou potřebu ji hledat. Stupně vzdělání EQF 3–4 a EQF 5–8 nám opět můžou připomenout kleště, ovšem rozdíly jsou v řádu jednotek procent. Nejrozdílnější rok byl 2013, kdy byl rozdíl 5 %. Zároveň nejméně odlišujícím se byl rok 2019, kdy byl rozdíl pouhé 1 %.

Obrázek 9 - Nezaměstnanost žen dle dosaženého vzdělání, zdroj: Vlastní zpracování

Obrázek 10 - Nezaměstnanost absolventů vybraných VŠ, zdroj: Vlastní zpracování

Rok	ČZU	VŠE	ČVUT	UK
2014	9,7	5,3	8,6	4,2
2015	8,5	5,1	8	4,6
2016	7,3	3,9	5	4,4
2017	5,5	2,2	3,6	3,3
2018	3,7	2,5	3,2	3
2019	3,2	2,3	2,4	2,8
2020	4	3	3,7	2,6
2021	3,9	2,3	2,5	2,2
2022	3,8	1	2,9	2,3
2023	3,7	1,5	3,1	2,9

Tabulka 9 - Procentuální hodnoty nezaměstnanosti absolventů vybraných škol, zdroj: Vlastní zpracování

5.10 Ukázkové mzdové výpočty

Na těchto mzdových výpočtech je demonstrováno, zda se vyplatí mladému absolventovi střední školy studovat dalších 3 až 5 let na univerzitě pro budoucí zvýšení platu. Je také vypočteno, o kolik je v průměru plat absolventa vysoké školy vyšší a za jak dlouhou dobu si, za jasně daných podmínek pro tento výzkum, přijde na stejné celkově vydělané peníze od konce studia jako absolvent střední školy.

5.10.1 Průměrný plat absolventa střední školy

Podle internetového článku, který byl inspirovaný serverem Platy.cz, je průměrný nástupní plat absolventa střední školy od 29 000 do 38 000 Kč. Průměrná hodnota (tj. 33 500 Kč) byla brána jako výchozí a z ní je tedy vyjádřen výpočet mzdy za období 3 let (délka bakalářského studia). Za toto období si tedy středoškolský student vydělá v průměru 100 500 Kč.

5.10.2 Průměrný plat absolventa vysoké školy

Podle Alma Career Czechia (dříve LMC) je průměrná mzda absolventa vysoké školy 43 430 Kč. Je bráno v potaz, že student na vysoké škole se věnuje pouze studiu a nedochází do jakéhokoli zaměstnání.

5.10.3 Výsledek výzkumu ohledně platového rozdílu

Z výsledné tabulky [Tabulka 10] lze poznat, že přelomový je 14. rok po ukončení studia na střední škole. Student končící své studium na střední škole si za 14 let při průměrné mzdě přijde na 469 000 korun. Absolvent vysoké školy začal pracovat později, ale za 11 let si při průměrných mzdách přijde na 477 730.

Rozdíl ve mzdách z pohledu vysokoškoláka (Bc.)		
Počet let	Mzda středoškoláka	Mzda vysokoškoláka
1	33 500	
2	67 000	
3	100 500	
4	134 000	43 430
5	167 500	86 860
6	201 000	130 290
7	234 500	173 720
8	268 000	217 150
9	301 500	260 580
10	335 000	304 010
11	368 500	347 440
12	402 000	390 870
13	435 500	434 300
14	469 000	477 730

Tabulka 10 – Rozdíl mezd z pohledu vysokoškolského absolventa, zdroj: Vlastní zpracování

5.11 Dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření obsahuje celkem 9 otázek, z nichž první 3 byly filtrační. Průzkum cílí na zjištění zájmu studentů o práci, jejich motivaci a vybrané základní informace o respondentech. Dotazováni byli studenti blíže nespecifikovaných středních a vysokých škol na území Prahy a okolí.

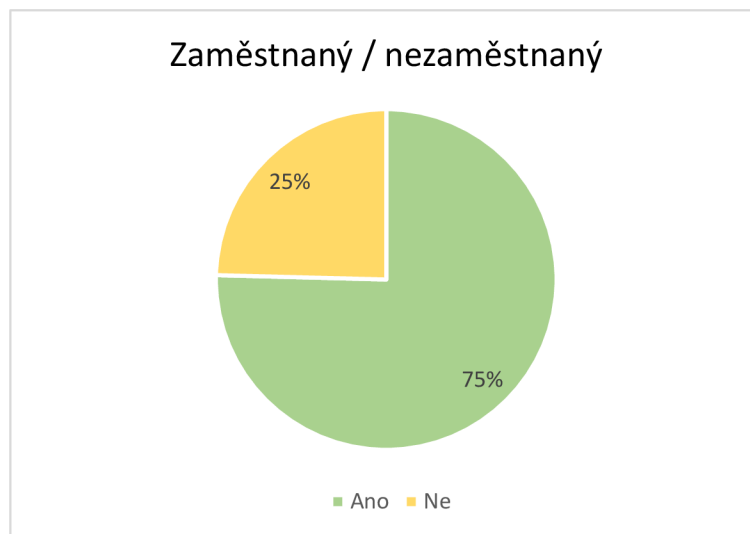
Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 183 respondentů. Většinu tvořily respondentky ženského pohlaví a to přesně 135 žen (74 % z celkového počtu). Odpovědi 43 mužských respondentů pak činily 23 % získaných poznatků. Skupinu nepřiklánějící se ani k jedné z nabízených možností zastoupilo 5 osob (3 % celkového počtu).

Převážnou část odpovídajících tvoří věková skupina starší 21 let, která představuje 54 % zúčastněných. Skupina mladistvých ve věku 19–20 let se objevuje ve více než čtvrtině odpovědí (27 % z celkového počtu) a v menší míře poté respondenti ve věkovém rozmezí 17–18 let (13 % z celkového počtu) a 15–16 let (6 % z celkového počtu).

Dotazník odhalil, že nadpoloviční většina respondentů (59 %) žije ve velkém městě nad 10 000 obyvatel. V menších městech a větších obcích v okolí Prahy žije dle odpovědí dalších 26 % odpovídajících. 15 % dotazovaných zaškrtnulo, že žije v menších obcích v okolí Prahy, které kapacitně nepřesahují 1000 obyvatel.

Otázka 4: Máte aktuálně brigádu nebo zaměstnání?

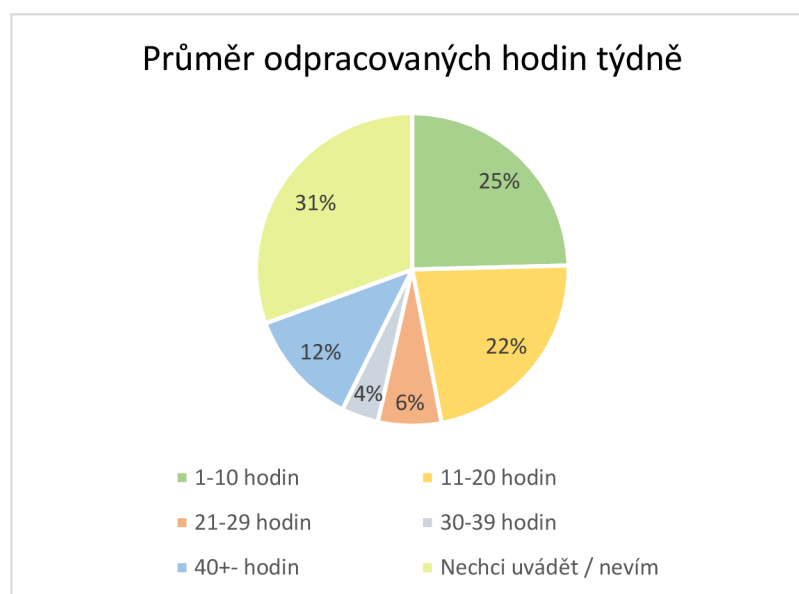
V další otázce byli respondenti rozděleni do dvou skupin, dle jejich aktuální situace na zaměstnané a nezaměstnané. Z celkového počtu odpovídajících se 75 % respondentů identifikuje jako pracující. Oproti tomu do méně početné skupiny se zařazuje 25 % osob, jež nejsou vázány žádným pracovním poměrem.

Obrázek 11 - Zaměstnaný / nezaměstnaný; zdroj: Vlastní zpracování

Otázka 5: Pokud ano, kolik hodin týdně v průměru pracujete? Pokud ne, přeskočte otázku.

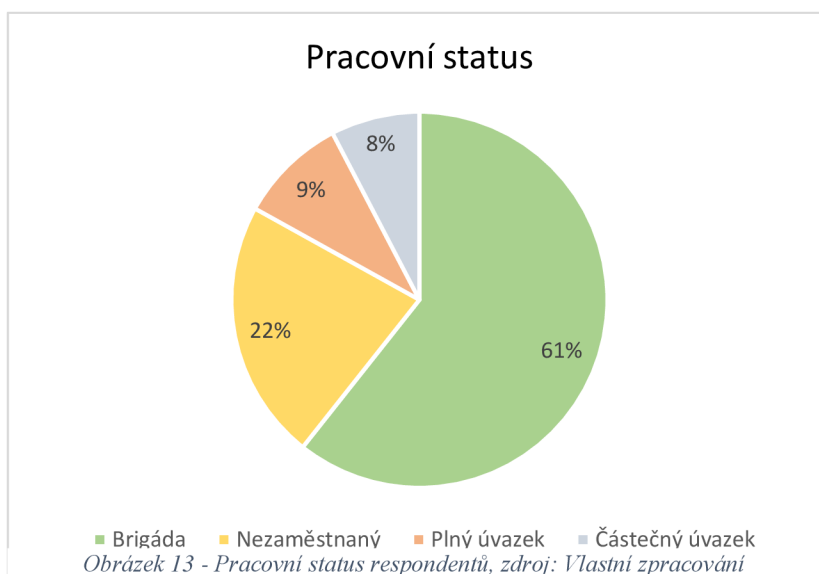
Na následující otázku „Kolik hodin v týdnu průměrně pracujete?“ nám nechtělo odpovědět či odpověď neznalo 31 % respondentů. Na plný úvazek, což se v dnešní době rovná 40 hodinám, pracuje 12 % dotazujících. K práci v rozmezí od 30 do 39 hodin se přihlásila 4 % respondentů, pro rozmezí 21 až 29 hodin se přihlásilo 6 %, 22 % zaškrtnulo rozmezí 11 až 20 hodin a nejmenší možné rozmezí 1 až 10 hodin zvolilo 25 % respondentů.

Obrázek 12 - Týdenní odpracované hodiny dotazovaných, zdroj: Vlastní zpracování

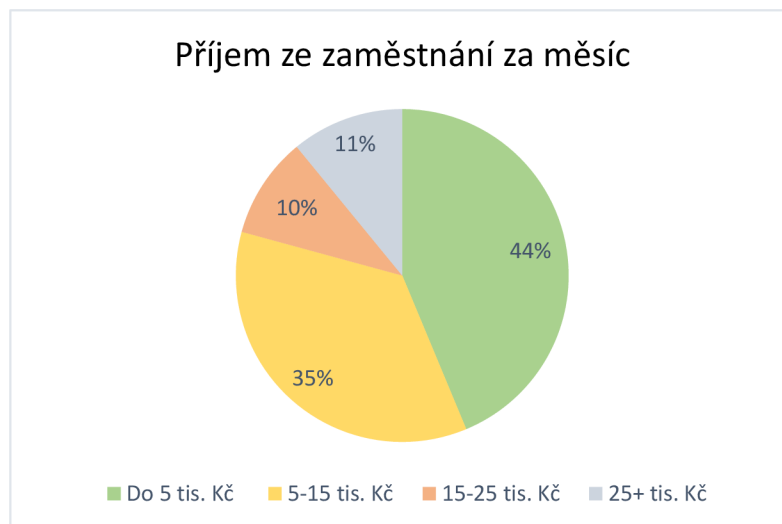
Otázka 6: Jaký je Váš pracovní status?

U respondentů byla dále sledována konkrétní forma pracovního statusu. 61 % z celkového počtu dotazovaných studentů uvedlo, že jejich pracovní poměr má podobu brigády. Druhou nejpočetnější kategorií zastoupili účastníci, kteří jsou nezaměstnaní, a to ve 22 % z celkového počtu. Plný úvazek navštěvuje celkem 9 % respondentů, a ještě o něco méně je zastoupena možnost částečného úvazku, kam se zařadilo pouhých 8 % z celkového počtu dotazovaných.

Otázka 7: Váš aktuální příjem z brigád, zaměstnání za měsíc?

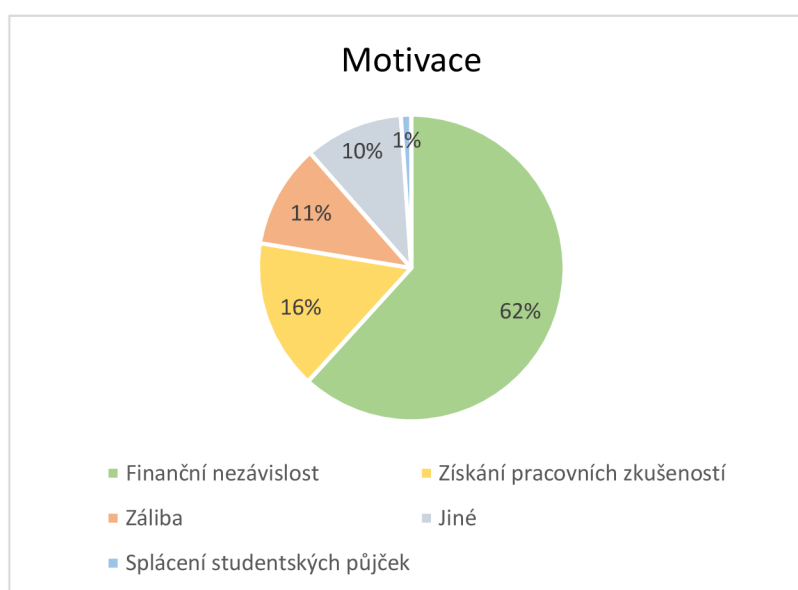
V dotazníku padla i otázka na měsíční příjem našich dotazovaných. Měsíčně si do 5000 korun vydělá 44 % respondentů. Dalších 35 % už za měsíc vydělá 5–15 tisíc korun. Na 15–25 tisíc korun si podle průzkumu přijde 10 % dotazovaných. A přes hranici 25 tisíc měsíčního výdělku se dostane finálních 11 % respondentů.

Obrázek 14 - Měsíční příjem dotazovaných ze zaměstnání, zdroj: Vlastní zpracování

Otázka 8: Jaká je Vaše hlavní motivace k práci během studia?

Dotazník byl jednou otázkou směřován i ke zjištění hlavní motivace k práci během studijních období. Na tuto otázku odpověděla nadpoloviční většina respondentů (62 %) zatržením odpovědi finanční nezávislost. 16 % dotazovaných pracuje pro získání důležitých pracovních zkušeností do budoucna. 11 % skupina se hlásí pro práci ke studiu ze záliby. 1 % respondentů přiznalo, že pracují hlavně kvůli splacení jejich studentské půjčky. Do celku chybějících 10 % dotazovaných nenašlo mezi uvedenými možnostmi svou hlavní motivaci pro práci během studia.

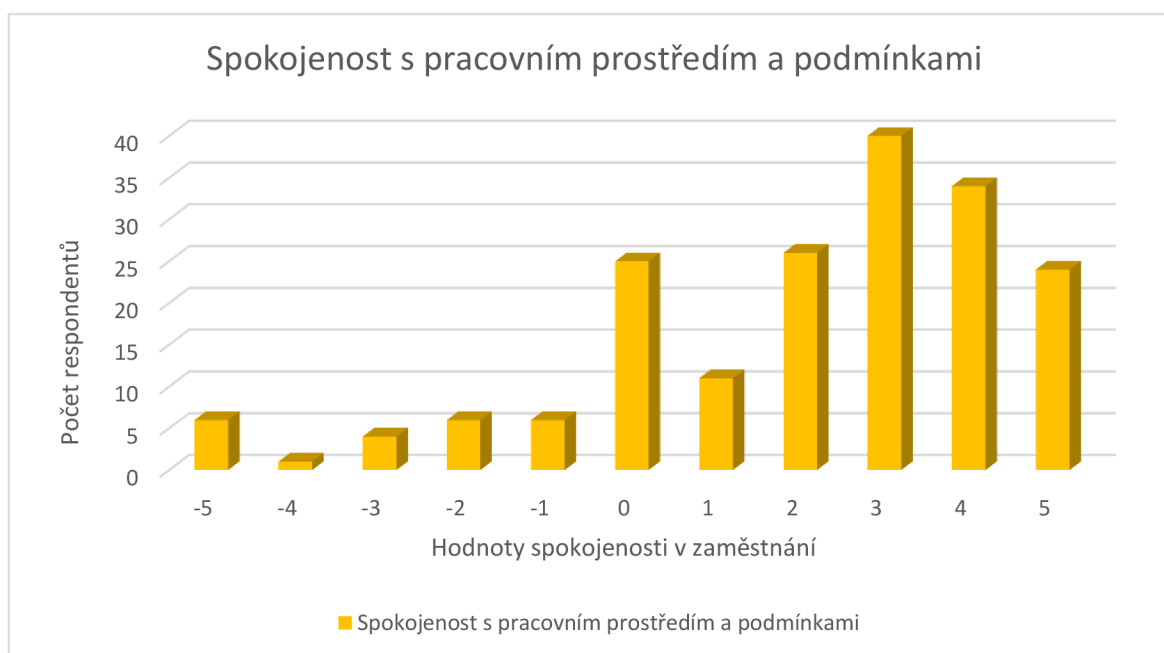
Obrázek 15 - Průzkum motivace, zdroj: Vlastní zpracování

Otázka 9: Jak moc jste spokojeni se svým aktuálním pracovním prostředím a pracovními podmínkami?

Poslední otázka byla koncipována jinak než všechny předešlé. Dotazovaní měli posunout posuvníkem na lince s hodnotami od -5 (nejhorší výsledek) do 5 (nejlepší výsledek). Tím měli dát najevo jak moc jsou ve svém aktuálním zaměstnání spokojeni. Níže je přiložena tabulka s konkrétními počty respondentů hlasujících pro různé stupně spokojenosti / nespokojenosti [Tabulka 11].

Hodnoty spokojenosti										
-5	-4	-3	-2	-1	0	1	2	3	4	5
6	1	4	6	6	25	11	26	40	34	24

Tabulka 11 - Hodnoty spokojenosti respondentů v zaměstnání, zdroj: Vlastní zpracování

Obrázek 16 - Grafické znázornění spokojenosti respondentů v zaměstnání, zdroj: Vlastní zpracování

5.12 Dokázání závislostí mezi vybranými otázkami z dotazníkového šetření

Závislosti mezi vybranými otázkami byly zkoumány skrze analýzu kvalitativních znaků, konkrétně na hladině významnosti $\alpha=0,05$ a za použití χ^2 rozdělení.

5.12.1 Dokazování závislosti mezi věkem respondenta a motivací k zaměstnání během studia

Pro tento příklad byly vybrány dvě otázky z dotazníku. První otázka byla „Jaký je Váš věk?“ a druhá zněla „Jaká je Vaše motivace k práci během studia?“. Níže byla vytvořena tabulka s hodnotami na základě odpovědí od respondentů [Tabulka 12]. Dokazování závislosti mělo jasný postup a prvním krokem bylo stanovení hypotéz ke konkretizování cíle výzkumu. Zadruhé muselo být spočteno testové kritérium χ^2 skrze statistický vzorec, které vyšlo 23,045. Hodnota tohoto kritéria byla ve třetím kroku porovnána s hodnotou kritického oboru, jež byla zjištěna v tabulkách. Tato hodnota se rovnala 21,026. Porovnáním těchto dvou hodnot bylo zjištěno, že hodnota testového kritéria je vyšší, tím pádem platí závislost.

	15-16	17-18	19-20	21+	
Finanční nezávislost	6	15	30	62	113
Získání pracovních zkušeností	0	2	7	20	29
Splácení studentských půjček	0	1	0	1	2
Záliba	0	2	10	8	20
Jiné	4	4	3	8	19
	10	24	50	99	183
	6,175	14,820	30,874	61,131	
	1,585	3,803	7,923	15,689	
	0,109	0,262	0,546	1,082	
	1,093	2,623	5,464	10,820	
	1,038	2,492	5,191	10,279	

Tabulka 12 - Př. č.1 - Dokazování závislosti mezi motivací a věkem respondentů, zdroj: Vlastní zpracování

5.12.2 Dokazování závislosti mezi velikostí místa bydliště a pracovním statusem

K tomuto výzkumu posloužily také dvě otázky z dotazníkového šetření. Byly to otázky „Jaká je velikost Vašeho místa bydliště?“ a „Máte aktuálně brigádu nebo zaměstnání?“. Důvodem pro spojení právě těchto otázek bylo zjistit, zda má velikost místa bydliště vliv na nezaměstnanost mladých ve spojitosti s množstvím pracovních nabídek či pracovních příležitostí. K vyřešení tohoto příkladu bylo potřeba postupovat ve stejných krocích jako u příkladu minulého. Hypotézy u tohoto příkladu byly, zda na sobě závisí / nezávisí velikost místa bydliště a pracovní status dotazovaných. Z hodnot v tabulce níže [Tabulka 13] bylo spočteno testové kritérium χ^2 , které v tomto případě vyšlo zaokrouhleně na 2,695. Kritický obor nalezený v tabulkách se rovnal 5,991. Prokázalo se tedy, že velikost místa bydliště a pracovní status respondentů na sobě nezávisí.

	Malá obec	Větší obec	Velké město	
Ano	17	37	84	138
Ne	10	10	25	45
	27	47	109	183
	20,360656	35,442623	82,19672131	
	6,6393443	11,557377	26,80327869	

Tabulka 13 - Př. č.2 - Dokazování závislosti mezi velikostí místa bydliště a pracovním statusem, zdroj: Vlastní zpracování

6 Zhodnocení dosažených výsledků

Hlavní část práce byla zaměřena na analyzování vývoje míry nezaměstnaných napříč různými stupni dosaženého vzdělání. Prokázalo se, že výrazný problém s nezaměstnaností obyvatel v mezinárodním měřítku mělo Španělsko. Nejedná se v tomto případě pouze o konkrétní skupinu podle dosaženého vzdělání, ale o všechny skupiny. V nejnižší skupině vzdělání (0–2) dosáhlo Španělsko v roce 2022 na téměř 20% nezaměstnanost obyvatel, ve skupině střední (3–4) hodnota klesla na 14,1 % a ve skupině nejvyšší (5–8) se dostala nezaměstnanost na 7,6 %. Dalším takovým problémovým státem bylo Slovensko. To už ovšem propadlo výrazně jen v jedné ze zkoumaných skupin, a to skupině zaměřené na úroveň vzdělání 0–2, čili maximálně dosažené vzdělání ze základní školy. Slovensko v této skupině dosáhlo 40,2 %. Česká republika se s Německem držela předních pozic výzkumu, ovšem kvůli udržení zdravé nezaměstnanosti by v budoucích letech výzkumu měla nezaměstnanost pozvednout. Optimální hladina nezaměstnanosti je podle ekonomů a autorů ekonomických textů mezi 2 až 3 procenty. Pro zdravý vývoj ekonomiky je určitá hladina nezaměstnanosti nepostradatelná, zaručuje stálou míru inflace a konkurenční prostředí na trhu práce.

Do práce byl dílčím cílem zařazen i výzkum, zda se absolventovi střední školy v dnešní době finančně vyplatí pokračovat se studiem na vysoké škole. Výsledek byl takový, že po 11 letech si při průměrných mzdách absolvent vysoké školy (bakalářského studia) přijde na 477 730 korun. Student s maximálním dokončeným vzděláním ze střední školy si za 14 let při průměrných mzdách přijde na 469 000, což je o 8 730 Kč méně, zato o 3 roky v zaměstnání déle. Pro průzkum byly nastavené jasné podmínky (student by začal pracovat ihned po dokončení studií, student by neopakoval ročník, průměrná mzda, žádná pracovní přestávka).

Výstupem dotazníkového šetření bylo zjištění, zda existuje závislost mezi dvěma vybranými otázkami. První hypotéza byla, zda existuje závislost mezi rostoucím věkem a motivací respondentů. Prokázalo se, že mezi těmito dvěma aspekty opravdu závislost je. Druhou hypotézou bylo, zda existuje závislost mezi velikostí místa bydliště a tím, jestli je dotyčný zaměstnaný nebo nezaměstnaný. Zde se závislost neprokázala.

7 Závěr

Závěrem lze konstatovat, že nezaměstnanost tu vždy byla, je a bude. Prospěšné pro ekonomiku států je udržovat tuto nezaměstnanost ve zdravých hodnotách. Podporuje to trh práce a přirozený vývoj inflace. Podle B. Buchtové je důležité mít na paměti následující: po ztrátě zaměstnání se nehroutit, ale věřit v lepší příležitosti či lepší uplatnění, stále si vážit sám sebe, nezapomenout si plánovat aktivity a svůj nenaplněný čas věnovat na zhodnocení pracovních zkušeností.

Sledované období pro hlavní část této bakalářské práce bylo 10 let. Za tuto dobu se nejen v České republice, ale i ve světě odehrálo mnoho událostí, které jistým způsobem ovlivnily míru nezaměstnanosti obyvatel. Nejzávažnějším problémem, který se promítl do většiny statistik spojených s nezaměstnaností, byl příchod pandemie Covid 19. V důsledku toho je možné sledovat, jak se nezaměstnanost vyvíjela nejen v České republice.

Výzkum dokázal, že i z finančního hlediska se opravdu vyplatí, pokud to možnosti dovolí, pokračovat se studiem na vysoké škole. Tento příklad měl i z jisté menší části sloužit jako praktická ukázka pro tuto skutečnost.

Obecně lze říci, že dosažené vzdělání výrazně ovlivňuje nezaměstnanost na trhu práce mezi vzdělávacími úrovněmi 0–2 (základní škola a střední škola bez výučního listu) a 3–4 (střední škola zakončená výučním listem či maturitním vysvědčením). Rozdíl mezi těmito dvěma vzdělávacími úrovněmi jsou 1–2 roky na střední škole.

8 Zdroje

8.1 Knižní publikace

- BUCHTOVÁ, B. *Nezaměstnanost: psychologický, ekonomický a sociální problém*. Praha: Grada, 2002. ISBN 80-247-9006-8.
- MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1994. ISBN 80-901424-9-4.
- BROŽOVÁ, D. *Společenské souvislosti trhu práce*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003. ISBN 80-86429-16-4.
- MARUŠKA, Z. *NENECHTE SI LÍBIT NEZAMĚSTNANOST!* Olomouc: Epava, 2012. ISBN 978-80-260-2443-9.
- CUDZIKOVÁ, Š. *Základy makroekonomie*. Licence Creative Commons BY-SA 4.0, 2018 ISBN 978-80-88418-34-4.
- JUREČKA, V. a kol. *Makroekonomie*. 2. aktualizované vydání. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4386-8.
- NOVÝ, J. / HYNKOVÁ, V. *Makroekonomie I – pro bakalářské studium*. Brno: Univerzita obrany, 2010. ISBN 978-80-7231-578-9.
- ŠIMEK, M. *Trh práce*. Ostrava: Vysoká škola podnikání, 2005. ISBN 80-86764-26-5.
- SIROVÁTKA, T. / MAREŠ, P. *Trh práce, nezaměstnanost, sociální politika*. 1. vyd. Brno: Vydavatelství Masarykovy univerzity, 2003. ISBN 80-210-3048-8.

8.2 Internetové zdroje

- Filip Chráška. *ECOSOC Nezaměstnanost mladých* [online]. Background report, AMO.cz, aktualizace 2016-01-21 [cit. 2023-09-29]. Dostupné z: <https://www.amo.cz/wp-content/uploads/2016/01/PSS-nezam%C4%9Bstnanost-mlad%C3%BDch.pdf>.
- Evropský parlament. *Zaměstnanost mládeže: opatření EU, aby to fungovalo* [online]. Europarl.europa.eu, vyd. 2021-07-21 [cit. 2023-09-30]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/topics/en/article/20171201STO89305/youth-employment-the-eu-measures-to-make-it-work>.

- Český statistický úřad. *Základní charakteristiky ekonomického postavení obyvatelstva ve věku 15 a více let* [online]. Vbd.czso.cz, [cit. 2024-03-06]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=ZAM01-B&skupId=426&katalog=30853&pvo=ZAM01-B&str=v467&u=v413__VUZEMI__97__19.
- EDUroute s.r.o. *Nezaměstnanost veřejných vysokých škol* [online]. Vysokeskoly.cz, aktuální [cit. 2024-03-02]. Dostupné z: <https://www.vysokeskoly.cz/clanek/nezamestnanost-absolventu-z-jake-fakulty-nejcasteji-miri-na-pracak>.
- NPI ČR. *Úroveň klasifikace podle EQF* [online]. Aktuální [Cit. 2024-03-07]. Dostupné z: <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/6-00-10>.
- Eurostat. *Nezaměstnanost podle pohlaví, věku a dosaženého vzdělání – roční údaje* [online]. Aktuální [cit. 2024-03-08]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/une_educ_a/default/table?lang=en&category=labour.employ.lfsi.une.
- Univerzita Karlova v Praze. *Databáze o nezaměstnaných vysokoškolácích* [online]. Středisko vzdělávací politiky, aktuální [cit. 2024-03-08]. Dostupné z: <http://www.strediskovzdelavacipolitiky.info/app/navs2010/>.
- Alma Career. *Absolventi v průměru očekávají 40 440 Kč jako nástupní mzdu. A často dostanou i víc* [online]. Vydáno 2023-06-07 [cit. 2023-03-08]. Dostupné z: <https://magazin.almacareer.com/cz/absolventi-v-prumeru-ocekavaji-40-440-kc-jako-nastupni-mzdu-a-casto-dostanou-i-vic>.
- Markéta Ciňková. *Nástup absolventů do pracovního procesu je letos opět těžší* [online]. Vejška.cz, vyd. 2022-06-29 [cit. 2024-03-08]. Dostupné z: <https://vejska.cz/clanky/75464>.

9 Seznam obrázků; Seznam tabulek; Seznam grafů; Seznam použitých zkratk

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Nezaměstnanost na ČZU – přepracováno, Zdroj: https://www.vysokeskoly.cz/clanek/nezamestnanost-absolventu-z-jake-fakulty-nejcastejimi-ri-na-pracak [online]	19
Obrázek 2 - Vývoj obyvatelstva ve věku 15 a více let v ČR, zdroj: Vlastní zpracování	24
Obrázek 3 - Vývoj počtu ekonomicky aktivních obyvatel v ČR, zdroj: Vlastní zpracování	25
Obrázek 4 - Vývoj počtu nezaměstnaných v ČR, zdroj: Vlastní zpracování	25
Obrázek 5 - Nezaměstnanost ve vybraných celcích Evropy dle EQF 0-2, Zdroj: Vlastní zpracování	27
Obrázek 6 - Nezaměstnanost ve vybraných celcích Evropy dle EQF 3-4, zdroj: Vlastní zpracování	28
Obrázek 7 - Nezaměstnanost ve vybraných celcích Evropy dle EQF 5-8, zdroj: Vlastní zpracování	29
Obrázek 8 - Nezaměstnanost mužů v ČR dle úrovně dosaženého vzdělání, zdroj: Vlastní zpracování	31
Obrázek 9 - Nezaměstnanost žen dle dosaženého vzdělání, zdroj: Vlastní zpracování	32
Obrázek 10 - Nezaměstnanost absolventů vybraných VŠ, zdroj: Vlastní zpracování	34
Obrázek 11 - Zaměstnaný / nezaměstnaný, zdroj: Vlastní zpracování	37
Obrázek 12 - Týdenní odpracované hodiny dotazovaných, zdroj: Vlastní zpracování	37
Obrázek 13 - Pracovní status respondentů, zdroj: Vlastní zpracování	38
Obrázek 14 - Měsíční příjem dotazovaných ze zaměstnání, zdroj: Vlastní zpracování	39
Obrázek 15 - Průzkum motivace, zdroj: Vlastní zpracování	39

Obrázek 16 - Grafické znázornění spokojenosti respondentů v zaměstnání, zdroj:
Vlastní zpracování.....40

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Tabulka úrovní klasifikace podle EQF, Zdroj:
<https://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/6-00-10> [online]22

Tabulka 2 - Výběrová šetření pracovních sil, zdroj:
https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=ZAM01-B&skupId=426&katalog=30853&pvo=ZAM01-B&str=v467&u=v413__VUZEMI__97__19 [online]23

Tabulka 3 - Tabulka s konkrétními hodnotami míry nezaměstnanosti za poslední 2 roky. Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/czso/cris/miry-zamestnanosti-nezamestnanosti-a-ekonomicke-aktivity-prosinec-2022> [online].....26

Tabulka 4 - Nezaměstnanost ve vybraných zemích EU podle vzdělávací úrovně 0-2, zdroj:
https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/une_educ_a__custom_10164797/default/table?lang=en27

Tabulka 5 - Nezaměstnanost ve vybraných zemích EU podle vzdělávací úrovně 3-4, zdroj:
https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/une_educ_a__custom_10164797/default/table?lang=en28

Tabulka 6 - Nezaměstnanost ve vybraných zemích EU podle vzdělávací úrovně 5-8, zdroj:
https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/une_educ_a__custom_10164797/default/table?lang=en30

Tabulka 7 - Tabulka hodnot pro výpočet průměrného tempa růstu, zdroj: Vlastní zpracování31

Tabulka 8 - Tabulka hodnot pro výpočet průměrného tempa růstu, zdroj: Vlastní zpracování33

Tabulka 9 - Procentuální hodnoty nezaměstnanosti absolventů vybraných škol, zdroj: Vlastní zpracování.....34

Tabulka 10 – Rozdíl mezd z pohledu vysokoškolského absolventa, zdroj: Vlastní zpracování	35
Tabulka 11 - Hodnoty spokojenosti respondentů v zaměstnání, zdroj: Vlastní zpracování	40
Tabulka 12 - Př. č.1 - Dokazování závislosti mezi motivací a věkem respondentů, zdroj: Vlastní zpracování	41
Tabulka 13 - Př. č.2 - Dokazování závislosti mezi velikostí místa bydliště a pracovním statutem, zdroj: Vlastní zpracování	42

Seznam zkratk

EU – Evropská unie

ČR – Česká republika

EQF – Evropský kvalifikační rámec (European Qualifications Framework)

EU-LFS – Šetření pracovních sil Evropské unie (European Union labour force survey)

ESF+ – Evropský sociální fond plus

NEET's – Mladí lidé, co nejsou zaměstnaní a ani nestudují